

מהדורת 'קדן טללי ברכה'

שנה י' (תשפ"ו)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

שבועות - נשא

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבאר

הכתר והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זע"א

יד תכלית בריאת העולם
גילוי האלוקות שבמתן תורה
מילתא חרת"א

יב הקול המסתורי
נציץ אורה חסידי לפרשת השבוע
ספיר ויהלום

ב הכנה וכלי למתן התורה
שלום ואחדות
אוצר פניני החסידות

העלונים: אביר יעקב • מילתא חרתא • ספיר ויהלום • ובחרת בחיים • מכתלי בית הדין • מגדנות •

ישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה
נהריה

מכון אור לישנים
ירושלים - נהריה

מפרגמי אורייתא

נשא תשפ"ו

בכתף ישאו

"ולבני קהת לא נתן כי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו" (במדבר ז ט).

דרשו חז"ל (ערכין יא.), כי אין 'ישאו' אלא לשון שירה, כמו שנאמר (תהלים פא ג) "שאו זמרה ותנו תוף", ומכאן מקור לעבודת השיר בשעת הקרבת הקרבנות.

מבואר כי ישנה שייכות בין עבודת המשא והשירה, וכפי שהאריך בזה בספה"ק שפת אמת בפרשתנו (תרמ"א), כי בכח קבלת עול תורה זוכין לשירה וזמרה.

אך הנה, דוד המלך נקרא בפי כל 'נעים זמירות ישראל', אולם מצינו בגמרא (פסטה לה.) שנענש על שקרא לדברי התורה 'זמירות', שנאמר (תהלים קיט גד) "זמרות היו לי חקיך בבית מגורי". על כן הכשילו הקדוש ברוך הוא בכך שהביא את הארון בעגלה, ועל דבר זה נענש עוזא ונהרג, והושבתה השמחה.

ויש להפליא, אחר שבקבלת עול התורה זוכים לשירה וזמרה, אם כן במה יגרע אפוא מה שנקראו דברי תורה זמירות בפי דוד המלך. ומה טעם נענש דווקא בענין 'בכתף ישאו'.

ועוד יש להקשות ממה שהביא בספה"ק ערבי נחל (פרשת ויצא דרוש שני), בשם ספר זרע ברך (חלק שלישי, ברכות ב.) את דברי הגמרא הידועים (שבת קלה): "תנו רבנן, כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו, עתידה תורה שתשתכח מישראל וכו', רבי שמעון בן יוחי אומר, חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, שנאמר (דברים לא כא) 'כי לא תשכח מפי זרעו'".

וביאר כי המחלוקת נעוצה ברישא דקרא, שכך הוא לשון הפסוק שם, "וענתה השירה הזאת לפניי לעד כי לא תשכח מפי זרעו". ולדעת רבי שמעון בן יוחאי נקראת התורה כולה 'שירה', ואם כן מובטח להם לישראל שלא תישכח מפי זרעם. אולם חכמים סוברים כי שירה האמורה כאן היא שירת האזינו, וממילא אין כאן ראייה שלא תישכח התורה.

אם כן פלא גדול הוא, כי לא מצינו שנענש רשב"י על שקרא את התורה שירה, ובמה נגרע חלקו של אדוננו דוד.

אך האמת היא שחילוק גדול טמון כאן; כי הנה, על עבודת השירה הבאנו את דברי השפת אמת, כי קבלת העול ממלאת את האדם בשמחה עצומה, עד שמתעורר מעצמו לומר שירה. וכן הוא כשנושאים את הארון על הכתף, אשר זה עצמו מביא לידי שירה.

אולם אצל דוד המלך ע"ה לא מצינו כן, אלא שהיה שרוי 'בבית מגורי', במצור ובמצוק, והשתמש בזמרת התורה כדי להוציא עצמו מתוך מצוקותיו ולהסיר פחדו מעליו. וכפי שפירשו בזה תיבת 'מזמור' מלשון 'לזמר את הקוצים', ולהכרית את הרשעים.

זהו היפך המהלך הרצוי; תחילה יש לקבל את העול, ומתוך זה לומר שירה, ולא לומר שירה כדי להוריד את העול מעליו.

ועל דבר זה נענש דוד בשכחת התורה. כי מאחר וראה את דברי התורה כזמירות, אשר על ידיהן ניצל מן הפחד, הראו לו מן השמים את היחס הנכון לדברי התורה; כי מוטל על נושאי הארון לשאתו בכתף, ולקחת על עצמם את נשיאת עולו, ומתוך כך לבוא לידי שירה. אך אין זה ראוי להניח את הארון בעגלה ולומר שירה.

סדר הדברים הפוך הוא; ראשית כל יש לשאת את הארון בכתף כמשא הקהתים, ועל ידי זה תבוא השירה והשמחה.

ברם, רבי שמעון בר יוחאי שקרא את התורה שירה, אכן למד ממעשה זה את דרך ההנהגה הישירה, ולא היפך את הסדר, אלא מתוך עמל התורה יבוא לומדיה לידי שירה ולא ישכחוה, וזה דבר נכון שאין עליו שום טענה ותביעה.

(מתוך "עינים מאירות" להגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

דרש טוב | מעלת יום שבו נתנה תורה והיה כל העולם תלוי ועומד בו ... א
 פרי צדיק | בשביעי של פסח זוכים ל'ראית' ובחג השבועות 'לקנן' השכינה א
 תורת אמת | ברכת שהקינו בחג השבועות על התחדשות התגלות הקדשה א
 שם משמואל | באורו של ה'אבני נזר' בטעם שאין חייב שמחת יום טוב בליל שבועות א
 תורת הרה"ק מלענטשאן | הכנה לקבלת התורה באימה ויראה ברתת ובזיע ב
 מחשף הלכן | התורה היא עצמותו יתברך ב
 קדשת לוי | משה נצטוו שלא ירבה בהכנה שייכל לדבר עם ישראל במדרגה הנמוכה ב
 דברי בינה | מתן תורה לפחות שבפחותים ומזה נראה רוממותו יתברך ב
 לקוטי שיחות | הכנה וכלי למתן התורה - שלום ואחדות ב
 שיחות מוה"ר"ן | מעלתו העצומה של שיר האקדמות ג
 אמרי יהושע | מחבר האקדמות היה מגדולי הדורות הקדמונים והתגעגע כל ימיו למסור נפשו לה' יתברך ג
 קדשת לוי | אסרו חג של שבועות יותר קדוש משאר המועדות כי בו היה מתן תורה במעשה ד
 איבא דאברהם | בשבת זו הזמן מסגל לחלות פני ה' לקרבנו יתברך להשגות בתורתו ואלקותו ד
 רביד הזקב | כיצד התפלה טרח ומשא על האדם ד
 צמח ה' לצבי | רשע מה אתה מתנאה בעולם שאינו שלך ד
 בת עין | ענין חלוק המחנות בשלוח הטמאים ה
 נעם אליעזר | בתוף הבקשות תהיה השאיפה לזכות לדבקות הבורא ה
 אמרי חיים | משא ומתן באמונה בחזק הבטחון בה' ה
 דברי אמת | כאשר מכון בתפלתו עבור כבוד שמים אין הקטרוג שולט בה ו
 קול יעקב | הצדיק לומד מהאדם דרך לעבודת הבורא וע"י זה מקרבו ו
 מבשר טוב | אין אדם ומעשה בעולם שהוא בדיק פני חברו ו
 הין צדק | קבלת תורה שבעל פה ו
 חתן סופר | בשישה בסיון היתה קבלת התורה בשמחה ובחדוה ז
 ארץ צבי | שטיחת העשבים זכר לשמחת קבלת התורה בסניי ז
 לחם אשר | מצות אכילה בחג השבועות כי בזכות הנטייה לגשמיית זכו ישראל בתורה ז
 בית יהושע | תקון הקמירות והגשמיית כחך התורה ח
 זכרון יצחק | תקון שבט לוי על עון מכירת יוסף על ידי שלא נתקנאו בבני קהת ח
 ויאמר שאול | סגלת ודוי החטאים ח
 משך חכמה | שמחת המצריעים להשתלח מחוץ למחנה ישראל כדי שיתכפרו מעונם ח
 מקרי דרדקי | שכרו של הישראל במצות תרומת מעשר שמקנים הלוי ח
 מנחת אברהם | בזכות תורה ומצות אדם יכול להנות מממונו ח
 וסמך ידו | העשיר צריך את התורה שתהיה לו תכלין ליצר הרע ט

לרכישת ספרים מרוכזת ולמוסדות:
 מוישי: 052-7110200 | עזרא: 052-7110900

בס"ד
קו מענה הלכה
 02-803-9999
 או במייל: rav@abiryaakov.com

קו השיעורים - קול הלשון: 03-6171077

מתחילים את היום!
 הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

שירות למייל האישי | הצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

חג השבועות

כָּל פְּרָטֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְכֹל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ בְּכָל הַתְּרִיג עֲטִין דְּאוֹרֵי תָא, שֶׁהוּא עֲנִין שְׁלֵמוֹת הַיְחוד.

וְכַעֲנִין הִזָּה נִתְחַדֵּשׁ בְּכֹל שָׁנָה בְּהִגִּיעַ חֲחַג הַקְּדוֹשׁ הִזָּה הַתְּנוּצָצוֹת הוֹפְעַת הַתְּגִלוֹת הַשְּׂרָשׁ וְהַמְקוֹר שֶׁל הַמְצָוֹת, לְהִיּוֹת נִתְגַּלָּה בְּכֹל פְּרָטֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמֵה גַם כְּהִיּוֹם שְׁנֵזְדֵּמֵן הַזְּמַן מִתּוֹן תּוֹרָה כְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁל מַעֲמַד הַר סִינַי, בְּשִׁשִּׁי בְּשַׁבַּת וּבְשַׁבַּת, כְּאֲשֶׁר דְּבַרְנוּ מִזֶּה שְׁאֵלוֹ וְאֵלוֹ דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים שֶׁבְּבְחֵינָת שְׁנֵיהֶם נִתְּנָה הַתּוֹרָה, בְּוֹדָאֵי יֵשׁ הַתְּגִלוֹת הַשְּׂרָשׁ כְּמוֹ אַז, וְלִכֵּן יֵשׁ לָנוּ לְכַרֵּךְ בְּשִׁמְחָה רַבָּה שֶׁהַחֲנִינוּ וְקִנְיָנוּ וְהִגִּיעֵנוּ לְזְמַן הַהִזָּה:

לילו של החג

שם משמאל

רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א

באורו של האבני נזר' בטעם שאין חיוב שמחת יום טוב בליל שבועות

כְּבוֹד קְדֻשַׁת אֲבִי אֲדֹמָ"ר וְצִלְלָה"ה אָמַר, כִּי בְּכֹל הַמּוֹעֲדִים נִיחָא מֵה שְׁשִׁמְחַת יוֹם טוֹב אֵינָה נּוֹהֶגֶת בְּלִילָה, מִשּׁוּם דְּיֵישׁ חֵיּוֹב לְקַיֵּם מְצוֹת אֲשֶׁר עַל יָדָן מְקַבְּלִים קְדֻשַׁת הַיּוֹם טוֹב, בְּפִסְחַת חוֹבָה לְאֹכֵל מִצֶּה, בְּסִכּוֹת לְאֹכֵל בְּסִפְקָה, וְהַלְלָה הַרְאִישׁוֹן חוֹבָה, מֵה שְׁאִין בֵּן בְּשִׁבְעוֹת דְּלִיכָא שׁוּם חוֹבָה, אִם בֵּן תַּתְּנֶהָ שְׁמִיחָה גַם בְּלִילָה. אִךְ לְפִי מֵה שְׁאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (ח"ג צ"ד) דְּצָרִיךְ לְנִטְרָא דְכִיּוֹ עֲלָאָה דְמִטִּי עֲלֵיהּ בְּהִיּוֹת לִילָא, נִיחָא, עַד כַּאֲן תִּכְּן דְּבָרֵי הַקְּדוֹשִׁים.

'לנטרא דכיא עלאה' - להשתוקק ולצפות לכר

וְעֲרִין אֵינוֹ מוֹכֵן, הֲלֵא זֶה בָּא מִן הַשְּׂמִים וְהָאֲדָם אֵינוֹ עוֹשֶׂה שׁוּם פְּעֻלָּה בְּזֵה. אִךְ יֵשׁ לְבָאָר, דְּלִשׁוֹן נִטְרָא' הִיא שְׁמִינָה בְּלִשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ, מְלִשׁוֹן וְאָבִיו שְׁמֵר אֶת הַדְּבָר' (בְּרַאשִׁית לו' יא), שִׁיִּצְפֶּה הָאֲדָם וְיִשְׁתַּוְּקֵק לְהֵאֵי דְכִיּוֹ, וְאֶפְלוֹ לְמֵאן דְּאָמַר (ב"מ צ"ג) מְשִׁמֵּר לֹא כְּעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה, מְכַל מְקוֹם לְהִשְׁתַּוְּקֵקוֹת זו צָרִיךְ הָאֲדָם לְעוֹרֵר אֶת עֲצָמוֹ וְאֵינָה בְּאָה מֵאֲלֵיהּ, וּבְזֵה מְקַבְּלִים קְדֻשַׁת הַיּוֹם טוֹב, אִם בֵּן שׁוֹב לֹא שְׂכַת שְׁמִיחָה קָדָם זֶה כְּמוֹ בְּכֹל הַמּוֹעֲדִים, וְהִבֵּן (במדבר שבועות תר"ע):

וְכֹן סִכּוֹת, בְּחִינַת הַקָּף עֲנִי כְבוֹד, אֲבָל קְדֻשַׁת מִתְּן תּוֹרָה הוּא דְּכָר תְּמִידֵי בְּכֹל יוֹם, וְכִמוֹ שְׁמִכְרִינֵן בְּכֹל יוֹם נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

וְאֵי מִשּׁוּם שְׁאָמְרוּ ו'ל בְּכֹל יוֹם יְהִי בְּעֵינֶיךָ כְּתוֹשִׁים, הִזָּה לָנוּ לְכַרֵּךְ גַּם בְּרַבַּת שְׁהַחֲנִינוּ בְּכֹל יוֹם. אֲלֵא בְּוֹדָאֵי אֵין שִׁיךְ שְׁהַחֲנִינוּ עַל דְּכָר שְׁאִין הַפִּסְק לְהַתְּחַדֵּשׁוֹת, כְּעֵנִין כֹּל שְׂבַעַת יְמֵי הַחַג שְׁאִין מְכַרְכִּין מִפְּנֵי שְׁכֻשְׁהַגְעֵנוּ לְתַחֲלַת הַזְּמַן הַזֶּעֱנֵנוּ, וְאִם בֵּן מֵה עֲנִין בְּרַבַּת שְׁהַחֲנִינוּ בְּחַג הַהִזָּה.

אָמַנְם יֵשׁ לוֹמַר שֶׁהַמְכַּנֵּן הוּא עַל הַתְּחַדֵּשׁוֹת הַתְּגִלוֹת הַקְּדוֹשָׁה, וְהוֹפְעַת הַמְקוֹר וְהַשְּׂרָשׁ שֶׁל הַמְצָוֹת בְּכֹל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחַג הַקְּדוֹשׁ הַהִזָּה, כְּמוֹ שְׁהִיָּה מְמַשׁ בְּשַׁעַת מִתְּן תּוֹרָה, כִּי עַל פִּי פְּשׁוּט גַם בְּשַׁעַת מִתְּן תּוֹרָה לֹא הִיָּה שׁוּם הַתְּחַדֵּשׁוֹת, כִּי כֹל עֲנִין עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת הֵיּוּ כְּבָר נוֹהֲגִים בְּאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים.

כִּי הַדְּבָרוֹ הַרְאִישׁוֹן 'אֲנִכִּי ה' אֱלֹהֶיךָ' שֶׁהוּא עֲנִין אָמוּנַת הַשְּׂגָחַתוֹ וְיִכְלָתוֹ יְתַבְרַךְ בְּכֹל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, הִזָּה עוֹד בְּנֹרַע יִשְׂרָאֵל עוֹד בְּהִיּוֹתֵם מְצָרִים, מְאֲמִינִים בְּנֵי מְאֲמִינִים, שְׁהִיָּה לְהֵם זֹאת בִּירְשָׁה מְאֲבָרְהֶם אֲבִינוּ עֲלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שְׁהִיָּה זֶה כֹּל עֲנִינֵנוּ וְהַשְּׁתַּדְּלוֹתוֹ בְּעוֹלָם, לִידַע וְלַהוֹדִיעַ מִמְצִיאַת הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ, שֶׁהוּא הַכֹּל יְכוֹל, וְכִמוֹ שְׁאוּמְרִים 'אֲשֶׁר בְּחִרְתָּ בְּאֲבָרְהֶם וְגו' וּמְצִאתָ אֶת לְבָבוֹ וְנִאֲמַן לְפָנֶיךָ, וְכֹל עֲנִין יִצִּיאַת מְצָרִים הִיָּה רַק לְהַפְרִיד הַפִּסְלַת מִן הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהָאָמוּנָה הַזֹּאת שְׁהִיָּה בְּעַמְּק לְבָבָם בְּהַעֲלֵם יְתַבְרַךְ וְיִתְגַּלָּה בְּעוֹלָם עַל יְדֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל.

וְזֵה הוּא עֲנִין 'אֲנִכִּי וְגו' אֲשֶׁר הוֹצִאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׂאָז בָּא הַדְּבָר לִידֵי גְלוּי בְּנַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲבָל אֵין כֹּל חֲדָשׁ בְּזֵה, וְכֵן 'לֹא יְהִיָּה לְךָ' וְלֹא תַעֲשֶׂה לְךָ' הֵיּוּ מַעֲצָמָם נִשְׁמְרִים, שֶׁהוּא עֲצָם הַהַפּוּךְ שֶׁל הָאָמוּנָה, וְכֵן מְצוֹת שְׂבַת עוֹד בְּמִרְה נְצִטְוִי, וְכֵן שְׂאָר, גְּנֻבָה גְּזוּלָה נְאוּף, בְּהַכֹּל הֵיּוּ מְשִׁמְרִים מְקַדָּם, כְּפִדּוּע בְּמִדְרָשִׁים שְׁגַם בְּמִצְרַיִם הֵיּוּ נִשְׁמְרִים מִזֶּה.

רַק עָקַר עֲנִין הַתְּחַדֵּשׁוֹת שֶׁל הַמִּתְּן תּוֹרָה הִזָּה בְּזֵה שְׁנֵאָמַר ו'יִרַד ה' עַל הַר סִינַי, וְכֵאֲמַרְם ו'ל (מְנִכְלִתָא בְּחַדֵּשׁ ד) שְׁהַרְכִּין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשְּׂמִים וְשְׁמֵי הַשְּׂמִים וְהַצִּיעֵן עַל הַהַר, דְּהִיָּנוּ שְׁנִשְׁתַּלְשַׁל הַתְּגִלוֹת מִהַמְקוֹר וְהַשְּׂרָשׁ אֱלֹהוֹת שְׁבַכְל מִצְוָה, בְּתוֹךְ

מעלת החג

דרוש טוב

רבי יעקב אביחציקא זיע"א

מעלת יום שבו נתנה תורה והיה כל העולם תלוי ועומד בו

מוֹדַעַת זֹאת בְּכֹל הָאֶרֶץ מַעֲלַת יוֹם מִתְּן תּוֹרָה, גְּדוֹל מִיּוֹם שְׁבוֹ הָעוֹלָם נִבְרָא, דְּהַכֹּל הִיָּה תְלוּי וְעוֹמַד כְּהַרְרִים הַתְּלוּיִים בְּשַׁעֲרָה, אִם יִקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה מוֹטָב וְאִם לֹא תִהְיֶה וְבִהוּ תַחֲזוֹר כְּדַמְעַקְרָא.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הוֹפִיעַ בְּהֵם רוּחַ הַקְּדוֹשׁ מֵאֵהֶבֶת ה' הַנּוֹרָא, וְהַקְּדִימוּ עֲשִׂיהָ לְשִׁמְיעָה בְּשַׁפְּהַ בְּרוּרָה, וּבְזֵה זָכוּ וְנִתְעַטְרוּ בְּכִתָּר וְעִטְרָה. אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׂכָכָה לוֹ, לְיַהוּדִים הִיָּתָה אוֹרָה (דרוש א למתן תורה):

פרי צדיק

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

בשביעי של פסח זוכים לראית' ובחג השבועות ל'קנין' השכינה

שְׁמַעֲתִי מְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְצוֹקְלָה"ה (רבי מְרַבְּנֵי יוֹסֵף מֵאֵין בִּיצָה זִיע"א) שְׁאָמַר עַל שְׁבִיעֵי דְּפִסְחָ דְּאָמְרוּ (מְכִילְתָא בְּשִׁלַּח וְעוֹד) רְאֵתָה שְׁפַחָה עַל הַיָּם מֵה שְׁלֹא רָאָה יְחֻזְקָאֵל, וְאָמַר שְׂאָז זָכוּ רַק בְּרִיאָה, אֲבָל לֹא בְּקִנְיָן, עַד חֲדָשׁ סִינַי וְזֵמַן מִתְּן תּוֹרָה שְׂאָז זָכוּ גַם בְּקִנְיָן.

וְזֵה הַפְּרוּשׁ בְּגִמְרָא (ב"מ ב) הִזָּה אָמִינָא מֵאֵי מְצִאתִיהָ רְאִיתִיהָ וְכו' בְּרִיאָה בְּעֲלָמָא קְנִי, שְׁזָהוּ רַק סִלְקָא וְעַתָּה דְּגִמְרָא, לֹא אֲלִיכָא דְאָמַת, וּבְשִׁבְעֵי דְּפִסְחָ גַם בֵּן רְאֵתָה שְׁפַחָה עַל הַיָּם מֵה שְׁלֹא יְחֻזְקָאֵל, וְהִיָּנוּ עַד בְּחִינַת כְּתוֹר עֲלִיוֹן, אֲבָל רַק בְּרִיאָה וְלֹא בְּקִנְיָן, עַד זְמַן מִתְּן תּוֹרָה (שׁוֹפְטִים אוֹת יג):

תורת אמת

רבי יהודה לייב אייגער מלובלין זיע"א

ברכת שהחנינו בחג השבועות על התחדשות התגלות הקדשה

הַנֵּה חֲחַג הַהִזָּה הוּא זְמַן מִתְּן תּוֹרַתְנוּ, וְלְהִבִּין עֲנִין בְּרַבַּת שְׁהַחֲנִינוּ בְּחַג הַהִזָּה שֶׁהוּא רַק עַל דְּכָר הַמִּתְּחַדֵּשׁ מִשְׁנָה לְשָׁנָה, כְּעֵנִין שְׁבַכְסַח נִתְחַדֵּשׁ בְּכֹל שָׁנָה הַבְּחִינַת יִצִּיאַת מְצָרִים בְּנַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל,

תורת הרה"ק מלענטשנא

רבי שלמה לייב מלענטשנא זיע"א

הכנה לקבלת התורה באימה ויראה ברתת ובזיע

ואנכי אזכיר, כי פעם אחת הייתי על חג שבועות בקהלת קדש לענטשנע. והנה בסעודת הלילה על השלחן פתח אדמו"ר ז"ל ואמר בשם הרב היהודי ז"ל שאמר איך שבלייל שבועות אין אומרים תורה, כי דרך ארץ קדמה לתורה (ויק"ר ט א), ואין דרך ארץ לומר תורה שלמחר לקבלו התורה. עד כאן דברי הרב הקדוש היהודי ז"ל.

וסים הוא: אף מה עושים בליילה הזו, מכינים עצמם לקבלת התורה באימה וביראה ברתת וזיעה. ובתוף כף אהזתו חיל ורעדה ופחד ויראה, ורעדו כל איבריו וארכבותיו דא לך נקשן, עד שתפס את עצמו בשלחן בכל גופו ולא הועיל כלום. עד שפחדו כל אנשי שלומו והכרחו לקח אותו מעל השלחן, ונשא אותו לחדרו המיוחד והניחו אותו על מטה שלו, ושכב שם עד שנת מהפחד ויבא וישב על השלחן. זה ראיתי כשישבתי אצלו ממש (רמתיים צופים):

מתן תורה

מחשף הלך

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

התורה היא עצמותו יתברך

הנה אמרו בגמרא (שבת קה.) 'אנכי' ראשי תבות א'נא נ'פשי א'תבית י'הבית. ויש לתמה מה בא להשמיענו בזה, בשלמא דבר שאינו מבאר בתורה ראוי להביאו בחשבון או נוטריקון וכיוצא, אבל דבר הכתוב בתורה בפשיטות מה ששכוח עוד להביאו ברמז, ובתיבת התורה ונתניתה מפרשת בתורה כמה פעמים, דזיל קרי בי רב הוא.

ואפשר לומר, דידוע שכל התורה שמותיו של הקדוש ברוך הוא, נמצא היא עצמותו ממש יתברך. וכא בעל הגמרא עליו השלום לעורר לבות בני ישראל ולהזהירם ולזרזם להזהר בכבוד התורה לעסק בה תמיד ולקיים מצותיה, משום דהיא עצמותו יתברך, ומי הוא שישמע הדבר הגדול הזה ולא תפל עליו אימתה ופחד ויזהר בכבוד התורה במאד מאד. וזה שאמר, הביטו וראו, אתם בני ישראל, מה רמז לכם הקדוש ברוך הוא במלת 'אנכי', הרי היא נוטריקון א'נא נ'פשי

כ'תבית י'הבית, כלומר התורה שנתתי לכם היא הנפש שלי ממש, דעו וראו שהנפש שלי היא שפתבתי ונתתי לכם, ומה תענו אם תפגמו בנפשי חס וחלילה, לכן השמרו מאד לנפשותיכם.

וזהו הוא ממש שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (דב"ר ד טו), אמר לו הקדוש ברוך הוא לאדם גרי בידך ונגרף בידך, אם תשמר את גרי אשמר את גרף וכו', ועל פי מה שפכתנו הרי הוא כמבאר:

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

משה נצטוה שלא יראה בהכנה שיוכל לדבר עם ישראל במדרגה הנמוכה

הנה כתיב במדרש (פסיקתא רבתי פ"ב) כשעלה משה רבנו למרום בא לרקיע אחד, וראה כמה אלפים רכבות מלאכים, וכמה כתות שרפי קדש, שעומדים באימה וביראה בקדשה ובטהרה, ונפל עליו אימה ופחד ורעדה גדולה, עם מי הוא הולך לדבר, אשר כל המלאכים ושרפים וחיית הקדש עומדים לפניו ביראה גדולה, עד שפרש הקדוש ברוך הוא מזיו שכינתו יתברך עליו.

והנה מצינו בנביאים בעת שדבר הקדוש ברוך הוא עמם, היו עומדים באימה ויראה כל כף עד שנתבטלו כמעט ממציאותם, כי רש"י ז"ל פרש בפסוק 'ויקרא אליו מאהל מועד' כו' (ויקרא א א), יכול מפני שהוא קול נמוך, תלמוד לומר (במדבר ז פט) 'את הקול הדיוע, קול ה' שבר ארזים' כו' (תהלים כט ה).

אם אדם זוכה שומע בכל חג השבועות 'אנכי ה' אלהיך'

והנה אם אדם זוכה שומע בכל חג השבועות את הקול שמכריזין 'אנכי ה' אלהיך'. נמצא איך צריך האדם להכין את עצמו בהכנות רבות, שיזכה לשמע דבור הקדוש ברוך הוא, שפמה אלפים רכבות מלאכים ושרפי קדש אוהזים חיל ורעדה ורתת וזיע מאימתו יתברך, ומכל שכן אנחנו בני אדם. ולא סגי בשלשה ימים לבד ואפלו אם יכין את עצמו כל השנה לא סגי.

והנה משה רבנו עליו השלום הכין את עצמו הקנה רבה ועצומה מאד, שיבדד הקדוש ברוך הוא עמו במדרגה גדולה שלא יבין שום אדם. ואמר לו השם יתברך שלא תעשה הכנה זאת כל כף כמו שאתה רוצה, כי לא תוכל ללמד עם בני ישראל.

וזהו פרוש הפסוק 'ומשה עלה אל האלהים', רצה לומר שמשה רבנו הכין עצמו במדרגה גדולה, עד 'אל האלהים', שיוכל לדבר במדרגה של האלהים. אבל הקדוש ברוך הוא לא רצה כך, בכדי שיוכל ללמד עם בני ישראל כנ"ל.

וזהו 'ויקרא ה' אליו מן ההר', רצה לומר במדרגה קטנה, וכונת הקדוש ברוך הוא 'לאמר' לישראל עם קרובו, ואמר עוד 'פה תאמר' כלומר, אם אני אדבר עמך במדרגה זאת, תוכל לאמר לבית יעקב, ותוכל להגיד לבני ישראל.

וזהו פרוש הפסוק 'הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור' לשמע העם בדברי עמך, רצה לומר, 'עב הענן' הוא לשון עביות, במדרגה קטנה 'אנכי בא אליך', בעבור שבינו העם מה שאדבר עמך כנ"ל (פרשת יתרו):

דברי בינה

רבי יצחק יעקב מביאלא זיע"א

מתן תורה לפחות שבפחותים ומזה נראה רוממותו יתברך

וזהו שהתחיל הקדוש ברוך הוא את עשרת הדברים באל"ף (אנכי). לרמז על זה הענין, שאפלו מי שעומד עדין אצל הא', שהיא אות ראשונה, ולא עשה שום דבר עדין, אף על פי כן רחם עליהם השם יתברך, והוציאם ממצרים מבית עבדים, והמשיך אותם לקדשתו ואלהותו יתברך, עד שזכו למתן תורה.

ומזה אנו יודעים אשר ענין מתן תורה הוא אפלו לפחות שבפחותים, ומזה מבינים אנחנו גדל רוממותו וגדלותו יתברך. ולכן פתח הדברות בא', שזה בעצמו מורה על גדל רוממותו יתברך (עמ' קז):

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

הכנה וכלי למתן התורה - שלום ואחדות

ההכנה והפלי למתן התורה – הם השלום והאחדות. וכדכרשת רז"ל במכילתא, הובא בפרוש רש"י: 'ויחן שם ישראל' (שמות יט ב), כאיש אחד בלב אחד.

ובילקוט (רמז רעג): בקש הקדוש ברוך הוא לתן תורה לישראל בשעה שיצאו ממצרים והיו חלוקים אלו על אלו כו', כשבאו לסיני השוו כלם אגדה אחת כו', אמר הקדוש ברוך הוא התורה כלה

אקדמות

שיחות מוהר"ן

רבי נחמן מברסלב זיע"א

מעלתו העצומה של שיר האקדמות

שבח את אקדמות מאד מאד, ואמר שישראל מחמת שהם משקעים ורגילים כל כך בטוב, על כן אין מרגישים כל כך את שבח מעלת גדלת השבח הקדוש הזה של אקדמות שאומרים בשבועות.

ואמר: מי שיודע מעלת השיר של אקדמות עם הנגון שלו כמו שרגילין העולם לומר אותו בנגון הידוע, הוא דבר נפלא וחדוש גדול מאד. והתחיל לומר קצת איזה תבות מאקדמות עם הנגון. ואמר שאקדמות הוא שיר של חשק (אות רנ):

אמרי יהושע

רבי יהושע אשר מפורישוב זיע"א

מחבר האקדמות היה מגדולי הדורות

הקדמונים והתגעגע כל ימיו למסר

נפשו לה' יתברך

והיו נכנים ליום השלישי וגו' (שמות יט יא). נראה לומר דרומז על בנן

העתיד, בית השלישי אור המאיר כעין ימא שיבנה במהרה בימינו אמן. והענין הוא, דהנה אז בעת קבלת התורה אמרו חז"ל שיצאה נשמתן (שבת פח:): ופסקה זממתן (שם קמו:), ונעשו בכחינת קודשא בריך הוא ואורייתא וישאל חד בפעל ממש, וגם בינם לבין עצמם נעשו באחדות גמור, כאמרם חז"ל על פסוק (פסוק ב שם) ייחן שם ישראל – בלב אחד כאיש אחד.

דזהו היה התקון וההכנה לקבלת התורה שתתן כל אחד חלקו בהתורה הקדושה, ונעשו כלם כאחד דבויק בהשם יתברך ובתורתו, והכל היה במסירת נפשם – שעל זה אמרו חז"ל ורמזו שיצאה נשמתן. **וזהו** הענין שאומרים בשבועות פית אקדמות שמדבר מלעתיד לבוא במהרה בימינו אמן, כי המחבר הפיט הזה היה מגדולי הדורות הקדמונים שמסרו נפשם על קדשת השם, וגם הוא היה מהמגעגעים למסר נפשם על קדשת השם יתברך.

וזהו מעין התקון לעתיד – שעל ידי מסירות נפש נעשים באחדות גמור, ועל ידי האחדות נעשה תורה שלמה, כמו שכתב בשל"ה הקדוש דישאל נוסטריקון י"ש שישם רבוא איותיות לתורה וששים רבוא נשמות, נמצא דכל אחד ואחד מישראל יש לו אות בהתורה ומכלם יחד נעשה התורה בשלמות.

מאמר המגיד הוא הוספה וחדוש על מאמר הבעל שם טוב. הבעל שם טוב דבר רק אודות אנשים פשוטים, ואלו המגיד הוסיף שצריכים לאהב גם רשע גמור, ויתרה מזה, שהאהבה לרשע גמור צריכה להיות בהשואה כמו לצדיק גמור.

אהבה לזולת – פאהבה עצמית

אדמו"ר הזקן אומר שאהבת ישראל היא למגדול ועד קטן, אהבה כמו 'אחים ממש', שזוהי אהבה עצמית (ראה תניא פרק לב). וזהו ו'אהבת' לרשע כמוך – כמוך ממש: כשם שאהבת עצמו היא אהבה עצמית, שאינה מצד חשבונות, כך צריכה להיות גם האהבה ל'רשע' אהבה עצמית.

בכדי לעורר את האהבה יש אמנם צריך בהתבוננות (פרלהלן), אבל על ידי התבוננות באים לאהבה עצמית שלמעלה מהשכל.

שתי הסברים בענין

ביצד יתכן הדבר שהאהבה להזולת תהיה אהבה עצמית כמו אהבת עצמו – הרי הלה הוא בכל זאת זולת ולא הוא עצמו?

יש בזה שתי הסברות: א, אהבת ישראל, אהבת התורה ו'אהבת ה' פולא חד. וכשם אהבת ה' – אצל בני ישראל – היא אהבה עצמית, שהרי 'בנים אתם לה' אלוקיכם' (דברים יד א) וכן ואב הם עצם אחד, כך גם אהבת ישראל שבאה מצד אהבת ה', אוהב מה שהאהוב אוהב – היא אהבה עצמית.

ב, בעמק יותר: כל בני ישראל הם דבר אחד. זהו עצם אחד שנמשך ו'בא בכל אחד מהחלקים השונים. ואם כן, אין זו אהבה להזולת, אלא כלפי עצמו וכו'.

שיכות אהבת ישראל למתן תורה

על פי זה מובנת השיכות דאהבת ישראל למתן תורה: על ידי אהבת ישראל, ויתן פאיש אחד, ללא התחלקות, מעוררים את עצם הנשמה.

ועל ידי זה יכול להיות הענין דמתן תורה – שאז מקשר הקדוש ברוך הוא בכניכול את העצם שלו, 'אנכי, עם העצם של בני ישראל' (שמעו העצם הנשמות מתאימות ואב אחד לכלנה), הינו, שבני ישראל 'לוקחים' בכניכול את 'אנא נפשי', העצם דהקדוש ברוך הוא, שמסר את עצמו – על ידי התורה (פתיחת יתביה) – להעצם דבני ישראל (ח"ב עמ' 299 ואל"ך):

שלום ולמי אני נותנה לאמה שהיא אוהבת שלום.

הטעם לכך שלקבלת התורה נדרשת ההקדמה של אהבת ישראל, יובן בהקדם באור נוסף – לשם מה היה צריך למתן תורה במספר של ששים רבוא, כלם בשוה, מבלי הברדל בין אחד למשנהו.

ההברדל בין יהודי אחד לרעהו אינו אלא בכחות הפרטיים. מצד עצם הנשמה כלם שוים. לכן בשעת מתן תורה, שאז קשר הקדוש ברוך הוא בפניכול את עצמותו, אנכי, עם העצם ד'ישאל, והרי מצד העצם הנשמות מתאימות ואב אחד לכלנה – היו כל הששים רבוא ישראל בשוה.

לפי זה יובן גם הטעם לכך שההכנה לקבלת התורה היא אהבת ישראל, שכן, ביצד אפשר לעורר ולגלות את עצם הנשמה – על ידי אהבת ישראל, וכפי שייתבאר לקמן.

אהבת ישראל גם לאנשים פשוטים

כ"ק מו"ח אדמו"ר מסר תורה בשם הבעל שם טוב אודות הענין דאהבת ישראל גם לאנשים פשוטים:

'תפלין' דמארי עלמא מאי פתיב בהו, ומי כעמך פישאל גוי אחד בארץ' (ברכות ו:). והינו, שבני ישראל הם התפלין של הקדוש ברוך הוא. בתפלין יש תפלין של יד ותפלין של ראש, והנחת תפלין של יד קודמת להנחת תפלין של ראש.

כן הוא גם בתפלין דמארי עלמא, שתפלין של יד – מארי עובדין טבין (אנשים פשוטים מקמי מוות), קודמים לתפלין של ראש – מארי השגה (לומדים ויודעי תורה).

תורה זו עוררה אצל יהודים רבים רגש של אהבת ישראל גם ליהודים פשוטים – מצד המעלה היתרה דמארי עובדין טבין לגבי מארי השגה, וכמבאר ברבוי מקומות שאצל אנשים פשוטים מתגלית פשיטות העצמות.

אהבת ישראל גם לרשעים גמורים

הרב הצדיק רבי זוסיא ספר לאדמו"ר הזקן מה ששמע מאחיו הרב הצדיק רבי אלימלך, שאצל הרב המגיד היו משמרות של תלמידים לשמשו. פעם אחת, בעת המשמרה שלי – מספר רבי אלימלך – קרא לי הרב המגיד ואמר: שומע אתה, מלך, מה שאומרים במתיבתא דרקייע, שאהבת ישראל פרושה לאהב רשע גמור כמו צדיק גמור.

בית המקדש בלב כל אחד ואחד, ועל ידי זה יגמר הבנין לעתיד במהרה בימינו אמן.

וענין הבנין הזה היה גם כן בעת קבלת התורה וכאמור, והנה הגם שעד שהמלך במסבו נעשה הקלוקל המר והוסר העטרה הזו, עם כל זה נשאר השארה ורשימא דנפך שנוכל גם עתה לבוא לזה התקון באותו פעלה, כן יהי רצון במהרה בימינו אמן:

הם באחדות ודאי ליכא פרוד בין האותיות והתבות ונעשה צרוף התורה הקדושה בשלמות.

ידוע מה שאמרו חז"ל (וזה פרשת וילך) על הפסוק 'ושכנתי בתוכם' בתוך כל אחד ואחד מ'ישראל וכו', וזה צריך להיות בכל דור, והינו אם ישראל הם באחדות גמור אז התורה בשלמות ונעשה מהאותיות התורה ותבותיה, ונעשה בנין

וזהו שאמרו חז"ל (ירושלמי יומא פ"א ה"א) כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאלו נחרב בימיו, דלכאורה תמוה דכמה דורות תנאים ואמוראים קדושי עליונים שלא נבנה הבית המקדש בימיהם, וכי חס ושלום יאמרו עליהם כאלו כו'. אך אמתית הענין הוא על דרך דברינו הנ"ל, דהנה איתא בספר יצירה שאותיות נקראים אבנים ותבות נקראים בתיים, עין שם. והנה אם הכלל ישראל

פרשת נשא

שבת אחר שבועות

קדשית לוי

בפי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א אסרו חג של שבועות יותר קדוש משאר המועדות כי בו היה מתן תורה במעשה כז' בסיון שהיה במעשה מתן תורה על ידי משה רבנו עליו השלום גם כן נתגלה הארה ושמחה לדורות, לכן יום טוב של עצרת לבית שמאי ונדרים ונדבות לכולי עלמא לאחר עצרת (עי' חגיגה יז, א - ב, ויותר קדוש אסרו חג של עצרת מפל אסרו חג של שאר המועדות:

איבא דאברהם

רבי אברהם אבא מפייטסבורג זיע"א בשבת זו הזמן מסגל לחלות פני ה' לקרבנו יתברך להשגות בתורתו ואלקותו

שבת זו שלאחר מתן תורה, זמנה גרמא לחלות פני ה' לקרבנו יתברך ולזכות להשגות בתורתו ובאלקותו. בתפלה אנו אומרים 'ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו, כליל תפארת בראשו נתת לו, ומהו ה'כליל תפארת', הפנינה לראש צלול ומעמיק, השגות באלקות וזה גם הפנינה בענין 'קניי הוד' שזכה להם משה, שזכה להבנה עמקה והשגות נפלאות באלקותו יתברך שמו.

ומכאן בספרים הקדושים דבכל ערב שבת הולך משה ואתו אלף נשמתי מבתרין ומעורר לבותיהם של ישראל לכבוד שבת קדש. אך צריך לעשות הכנה לזה, לזכות להתעוררות זו, ולפי ההכנה כף היא ההתנהגות וההתנשאות בליל שבת קדש ויומו.

לכן שומה על כל אחד להתכונן פראוי לקראת שבת מלקתא, וצריך לעבר הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום ולשפך נפשו בתפלה לפניו יתברך לזכות לקרבת אלקים.

סגלת ומעלת הזמן של שבת קדש לפני תפלת שחרית

וזקני הקדוש והטהור הרבי רבי מרדכי'לע זי"ע היה אומר, כי אין זמן מסגל ועת רצון גדול יותר משבת קדש בבקר לפני תפלת שחרית. לכן כל אחד ואחד יראה להתפלל ולבקש אז על נפשו, אם בקול רעש גדול אם בתפלה חרישית וצקה מקרב הלב, שיזכה להדבק בקל חי. ובפרט עתה שמתחיל עונה חדשה, זמן הקנין, שעד עתה היה המשך לפסח, ספירת העמר. אך בעת מתחיל הקנין וצריך להקדימה בתפלה ורחמי שתבא עלינו לטובה, כן יהי רצון:

זאת עבדת משפחת הגרשני לעבד ולמשא

(ד כה)

רביד הזהב

רבי ישראל דב בער גילענרנטער זיע"א כיצד התפלה טרח ומשא על האדם **דהנה** אנו רואין דרכי בני אדם הפשוטים שכל יום הוא הולך ורודף אחר הפרנסה ואינו יגע ולא עיף, וכשפא אל התפלה שהם דברים העומדים ברומו של עולם והוא לטרח ולמשא עליו, כדאיתא בתקונים הקדושים (תיקון י כו) תפלין לבינונים כעל לשור, וכן הוא במדרש רבה (איכ"ר פתיחתא ע) 'כל היום טרון ולא לעי', רצה לומר כל היום רודף ורץ בשוק ואינו יגע, כדמטי לצלותא הוא לעי פרוש עיף. **על** כן מתמה הקרא **זאת עבדת**, רצה לומר וכי זה הוא עבודת האיש הישראלי הנקרא משפחת הגרשני, לעבד, שעקר בריאת האדם היה שיעבד השם יתברך, ועבודה נקראת תפלה, כמאמר חז"ל (תענית ב) על הפסוק (דברים יא יג) 'ולעבדו בכל לבבכם' איזהו עבודה שבלב זהו תפלה, ולבסוף נעשה זו העבודה למשא על בני האדם, והתורה הקדושה

מקונן על זה איך מלאו לב האדם שיהיה תפלה שהיה עקר בריאת האדם עבורו למשא עליו:

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפלא לנדר נזיר להזיר לה' (שמעון הצדיק אמר, מימי לא אכלתי אשם הנזיר אלא אחד, פעם אחת עלה אלי אחד מן הדרום, וראיתיו אדמוני ויפה עינים וטוב ראי וקוצותיו מסדרות תלים תלים, אמרתי לו מה ראית להשחית את השער הנאה הזה, גם לי רבי רועה הייתי בעירי והלכתי למלא את הניאוב מן המעין, וראיתי את הבובאי שלי בתוך הפנים, ופחו יצרי עלי ובקש לאבדני מן העולם, אמרתי לו רשע מה אתה מתגאה בדבר שאינו שלך של עפר של רמה ושל תולעה הוא, עלי להקדישך לשמים ולגלחך לשמים, והרכנתי את ראשי ונשקתיו ואמרתי לו כמותך ירבו עושי רצון המקום בישראל, עליך אמר הכתוב להזיר לה', (במ"ר י ז) (ב) (א)

צמח ה' לצבי

רבי צבי הירש מנדבורנא זיע"א **רשע** מה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך, רשע מה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך, מה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך, פי האדם הוא עולם קטן, והיצר הרע מסית לאדם שיתגאה, ובאמת אין הגאון וההתפארות מגיע לעצמיות האדם, כי עצמיות האדם היא כמו עיר קטנה, ואם משרה בעצמיותו את השם יתברך על דרך 'ושכנתי בתוכם' (שמות כה ט), אזי השם יתברך מתגאה ומתפאר בתוכו על דרך 'ישראל אשר בך אתפאר' (ישעיה מט א).

ואם חס ושלום משרה בעצמיותו את הסטרא אחרא, אזי הסטרא אחרא מתגאה בתוכו ועל דרך 'לא יהיה כף אל זר' (תהלים פא ט), אבל האדם עצמו אין לו הנאה כלל מהגאות שהוא, ואינו מוסיף

בתוך הבקשות תהיה השאיפה לזכות לדבקות הבורא

או יאמר על פי מה ששמעתי מאבי אדוני מורי ורבי הרב הגאון החסיד רבי ישראל אברהם זצ"ל, שספר בשם רבו בילדותו שהיה מחסידי הרב הקדוש רבי רבי ברוך ממעוזבו זצוק"ל, ונרפו היה שמלכוד הלמוד שלמד עם התלמידים עוד הוסיף לדבר עמם לערך חצי שעה בכל יום עניני מוסר ומדות טובות.

ופעם בלמודו תהלים עם התלמידים במזמור כ"ה, פירש להם הפסוק 'אותך קניתי כל היום' (שם פסוק ה), דלכאורה הגיו לו לומר 'אלך קניתי, או 'לך קניתי, אמנם אלו אמר 'לך' הגוי משמע כמי שמבקש איזו טובה מחברו ומקנה שחברו ימלא משאלתו, שעקר שאיפתו ותקנתו הוא על הדבר ההוא, והיה מתפרש 'לך קניתי' שהגוי מקנה לך שמתן לי את הדבר המבקש דבר פלוני ופלוני.

אכן דוד המלך עליו השלום נעים זמירות ישראל אמר לפני הקדוש ברוך הוא, אותך קניתי 'איך האף דרך', כי איש ישראל צריך לבקש ולקנות לא רק שהשם יתברך יתן לו מבקשו באיזה דבר פריטי, אלא צריך לבקש ולקנות את השם יתברך כפיכחול עצמו, שיזכה לעבד את הקדוש ברוך הוא ולהדבק בו.

הבאור בפסוק

וזה יש לפרש גם כן 'ברוך ה' שיברך אותך שתזכה לה', להדבק בו יתברך, ובזה ממילא תהיה לך כל הברכות:

אמרי חיים

רבי חיים מאיר מוויניץ זיע"א משא ומתן באמונה כחוק הבטחון בה' הרבי רבי יונתן ז"ל אומר, אשר הנושא ונותן באמונה - צדיק וטוב לו, באמונתו ממשיך שפע רב, ומי שאינו נושא ונותן באמונה רע לו. משא ומתן באמונה תלוי בבטחון חזק בהשם יתברך, כשהוא יודע שהקדוש ברוך הוא הזן ומפרנס, אינו עושה שום ערמה.

שמירה מלהזיק לאחרים

חז"ל דרשו 'ברכה ה' וישמרך', 'ברכה ה' במזון, וישמרך מן המזיקין, אם תדע ותאמין אשר יברכה ה' במזון, שכל השפעה ממנו יתברך, אזי תשמר את עצמך מלהיות מן המזיקין לאחרים. ואם תהיה מזיק, סימן שהאמונה והבטחון רפויה אצלך, ולא יברכה ה' במזון (שביעי של פסח ד"ה וירא ישראל):

איש במסתרים שלו, הינו שהמחשבות שלו שנקראו מסתרים, שהוא מקדש אותם ומדבקם לה, ויאני לא אראנו פרוש וכי לא אשיג עליו להחיותו. הנה זה הוא בבחינת מחנה שכינה, שהוא טהור לגמרי.

הסר מרע ועושה טוב הוא בבחינת מחנה לוי

ועוד יש בחינת חיצונית יותר, הינו 'מחנה לוי' שהיא חנינת הלויים סביב לקלעים מבחוץ, הינו מי שהוא אינו בבחינת דבקות במחשבתו כל כך כנזכר לעיל, והוא בחינת טמא לנפש (שאין נפשו דבוקה בהשתוקקות גדול לה כנזכר לעיל), רק שעל כל פנים הוא סור מרע ועשה טוב, ונזהר במצות לא תעשה ועוסק בתורה ומעשים טובים, רק שאינו בדבקות כל כך, זה הוא בבחינת מחנה לוי, ומשתלח ממחנה שכינה לבר.

מי שרק סר מרע הוא בבחינת מחנה ישראל

ועוד יש בחינה אחרת, שהיא בחינה חיצונית ומקריף לזה, והוא בחינת 'מחנה ישראל', שהוא סביב חנינת הלויים עד סוף הדגלים, היא בחינת חיצונית יותר, הינו אדם שאינו עוסק בתורה ומעשים טובים והוא בחינת זב, שזב הוא, הינו שזב ממנו אותו דבר שעל ידו נוטל מאור עיניו וכחו כפידוע (רמב"ם דעות ד ט), וכן הוא זה שבטל מדברי תורה שהוא מאור עיניו של אדם וכחו.

גם ז"ב הוא אותיות ב"ז, כלומר שבחינת תורה ומעשים טובים אינו חשוב אצלו כל כך להיות משתוקק אליהם, וכמו בזוה"ק המה אצלו חס ושלום, שאינו חשוב אצלו להיות משתוקק ועוסק בהם, והוא בחינת טמאת ז"ב, ומשלח משתי מחנות ממחנה שכינה ומחנה לוי. רק מתמת שהוא סור מרע ואינו עושה עברה, נשאר בכל מחנה ישראל.

העושה עברות משתלח אף ממחנה ישראל

אבל מי שהוא עושה עברות חס ושלום, והוא בחינת מצרע שנגעים באין עליו בעזון לשון הרע (ערכין טו), וכדומה מי שהוא בעל עברה, נקרא טמא ומצרע, שהוא משתלח אפילו ממחנה ישראל, שבשעת העברה חס ושלום אינו בכלל ישראל, עד שתהא ומתחרט על העברה שעשה, ושב ורפא לו ונכנס למחנה ישראל:

ברכה ה' וישמרך (ו כד)

נעם אליעזר

רבי אליעזר זוסקא מסקולען זיע"א

שום הוספת מעלה בנפשו על ידי זה, כמו שאמרו רז"ל (פסיקתא רבתי כה) 'המתנגא דומה לנואף הזה שהוא נהנה מגופה של אשה', רצה לומר שבאמת אין לו שום הוספת מעלה לא בגופו ולא בנפשו, כי גופו מכחיש פחש ולא בנפשו ידוע.

ולכן יש לאדם לחשב, למה לי להמליך הסטרא אחרא בעירי הקטנה והיא לא שלו כלל, הלא טוב להמליך את השם יתברך שהוא שלו באמת, הואיל ואין הנאה שלי, וכמו שאמרה אשת און בן פלת מה לך לצרה הזאת אנתהתם תלמידא והכא תלמידא (סנהדרין ט). וזהו 'רשע למה אתה מתנגא בעולם שאינו שלך', ועוד 'במי שעתיד להיות רמה ותולעה', 'העבודה שאגלחך לשמים כו' כנ"ל:

צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש וגו' (ה ט)

בת עין

רבי אברהם דב מאברוטש זיע"א ענין חלוק המחנות בשלוח הטמאים להבין על דרך המוסר ענין שלוח הטמאים משלשה מחנות בשלשה חלוקים, הינו המצרע משלח חוץ לשלש מחנות, מחנה שכינה מחנה לוי מחנה ישראל, הזב משלח חוץ לשני מחנות ונשאר במחנה ישראל, הטמא לנפש משתלח חוץ למחנה שכינה לבר ונשאר בשני מחנות וכו'.

הדבוק במחשבתו בה' הוא בבחינת קדשי הקדשים

הנה ענין השלשה מחנות שיהי בכל אחד ואחד מישראל בפרט, הינו 'מחנה שכינה' ענינו הוא תוף הקלעים, ששם היו נתונים כל הפלים המקדשים קדש הקדשים.

ודגמתו בכל אחד ואחד מישראל בחינת המחשבה, כשהוא בקדשה וטהרה דבוקה באהבה ויראה לה, ואינו מסיח דעתו כלל מהתבוננותו בגדלת הבורא ברוך הוא וברוך שמו, שמקיים מאמר הפתוח (תהלים טו ח) 'שוייתי ה' לנגדי תמיד', ופונה מחשבתו מכל עסקי הבלי עולם הזה, כאלו כל מלאכתו עשויה, מגדל בטחוננו בה' בתסודו יתברך באמת בכל לבו, ומחשבתו ומסתרי ורעיוני המה דבקים בלתי לה' לבדו, הנה זה הוא בבחינת 'מחנה שכינה', בחינת קדשי קדשים.

לאיש כזה יש השגחה תמידית

וממילא ה' משגיח עליו תמיד להחיותו ברוחניות ובגשמיות, כמאמר הפתוח (ירמיה כג כד) 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'', פרוש היסתר

ושמו את שמי על בני ישראל (ו כז)

דברי אמת

רבי יעקב יצחק מלובלין זיע"א
כאשר מכוון בתפלתו עבור כבוד שמים
אין הקטרוג שולט בה

דהנה שמעתי בשם הרב המגיד מראוונא
האיש אלקים ז"ל על מפני מה
הראשונים התפללו ונענים מפני שהתפללו
בשם 'ילקו'ש תהלים רמו תתצג), פרוש שהיה
פנתם לשם יתברך, כי כשאדם יש לו
צער, חלק אלקי ממעל שבו יש לו צער,
ופשוט שאיתא (חגיגה טו:.) בשם רבי מאיר
'אפלו יחיד המצטער שכנה מה אומרת
קלני כו' ואם מצטער על דמן של רשעים'
כו', וזה הפונה שלא נצטער שלא להיות
למעלה צער, וגם מפני כבוד שמים שנקרא
שמו יתברך עלינו, ועל ידי זה אי אפשר
להיות קטרוג על התפלה, כיון שהפונה
לשמו יתברך הנה כאלו רוצים לכבוד
שמים חס ושלום למעט:

קול יעקב

רבי יעקב צבי יאלעט זיע"א
הצדיק לומד מהאדם דרך לעבודת
הבורא וע"י זה מקרבו

יפרש על פי מה ששמעתי מהרב החסיד
מורנו הרב מענדל מרימנוב זצוק"ל
שאמר, כשמסתפל באיזה אדם, הוא לוקח
מאתו הנהגה לעבודת הבורא, ועל ידי זה
נשקע גם בלב המסתפל בו אהבת הבורא,
כיון שהוא למד ממנו דרך לעבודת הבורא.
וכתבנו מזה במקום אחר.

הרמז בפסוק

וזהו שאמר קח מאתם, כשתקח מאתם
דרך לעבודת הבורא יתברך שמו,
על ידי זה והיו לעבד, יהיו גם הם לעבד,
שישתקע גם בלבם עבודת הבורא יתברך
שמו כמדבר:

חזק ונתחזק

מבשר טוב

רבי בן ציון מביאלא זיע"א
אין אדם ומעשה בעולם שהוא בדיק
כפי חברו

כבר הארכנו להוכיח שאין לך אדם הדומה
לחברו בסדר שרש תקונו, וכל אחד
ואחד נברא לעשות ולשרת לפני הבורא
ברוף הוא באפן שרק הוא יכול ולא אף
אחד אחר זולתו, והבאנו ראיה לזה מדברי
התוס' ישנים (יומא סב:) בשם הירושלמי
שאין אפלו חטה הדומה לחברתה, וכל
דבר שברא השם יתברך בעולמו יש לו
תכלית מיחדת ותקון נפרד שמיחד אליו.
וכן הוא אף בענין עשית המצות, שלא
שיך כלל כפילות בעשית המצות,
שאם היו המצות כפולות ולא היה ענין
ותכלית מיחדת בעשיתם פעם נוספת,
ממילא לא היה הצווי האלוקי לעשות את
אותה המצוה יותר מפעם אחת. ואם צוהו
השם יתברך לעשות מצות אלו דבר יום
ביומו, ממילא מוכח שכל מצוה ומצוה
מתקנת ענינים אחרים שונים ומשנים לגמרי
מכל המצות האחרות שדומות לה.

וכאשר יחדיר האדם בנפשו אמונה זו שאין
מצוה שכוּפלת את עצמה, וכל
מצוה ומצוה היא יחידה במינה, ואם לא
יעשה אותה פראוי חלילה, עבר זמנה, ממילא
ישתדל בכל עז לקיים את התורה והמצות
ביתר התבוננות, וישמח בכל מצוה ומצוה
שהקרה לו השם יתברך, שכן מצוה זו היא
יחידה מסוגה ולא תשוב על עצמה עוד.

ובכך גם כן ימצא חזק לנפשו כאשר
חושב בקרבו שאין בכחו להתאמץ
ולכונן בכל יום ג' תפלות ולעשות תמיד
רק רצון השם יתברך, ומתוך כך מתאזר
ואינו מתאמץ כלל אף במעט שיכול לעשות.
ולהנתבאר צריך האדם להשריש בקרבו
שאין שיכות בין מצוה
לחברתה, וכל מצוה שנקרית לפניו היא
זו הראשונה והאחרונה, ואף אם איננו
יכול לכוון בכל מצוה ומצוה פרדעי, מכל

מקום ישתדל לקראת המצוה הבאה לפניו
שלכל הפחות אותה יעשה בצורה מהדרת
ובכונה נאותה, ובכך יזכה לעשות נחת
רוח מפלא לבוראו.

ובאמת הנחת רוח שיש להשם יתברך
ממצותיו של כל אחד ואחד הוא
באפן מפלא מה שלא יכול לעשות אף
אחד אחר מלבדו, שכן מלבד מה שנתבאר
בשער הקודם שלכל אחד יש תקון אחר
בעולם שאף אחד מלבדו אינו יכול לתקן,
נוסף כן ענין נוסף.

שהמצוה שנקרית לדרכו של האדם,
היא יחידה במינה, ומימות
בריאת העולם ועד סופו לא תשוב מצוה
זו לעולם, ואם כן כאשר מקימה פרדעי
הלא גורם להשם יתברך נחת רוח שלא
יכול לבוא מאף מצוה אחרת שקמותה.

הוכחה מקרבנות הנשיאים

והוכחה מפרשת ליסוד זה יש להביא
מקרבנות הנשיאים, שאף שכל
נשיא ונשיא הביא את קרבנו בדיק כמו קרבן
חברו, מכל מקום חוננת התורה הקדושה
בפרשת נשא ומפרטת על כל נשיא ונשיא
בפרשה מיחדת את כל סדר הקרבת קרבנו.

ואף כי מצד עצם עשית המצוה נראה
זה כאלו עשו את אותה המצוה
בדיק, מכל מקום בכונתם ותכנם הפנימי
היו שונים בתכלית, וכל נשיא ונשיא עשה
את עבודתו לפי ענינו וכונתו, כמבאר
באריכות במדרש רבה פרשת נשא, ונמצאו
אותם קרבנות עצמם שנדמים בחיצוניותם
זה לזה, בפנימיותם שונים בתכלית.

נמצא הכל הולך אחר פונת העושה,
היכן רצונו נוטה, ולמה ישאפו
מחשבות לבו. ולכן אף כשהמעשים יחזרו
על עצמם לאלפים ולרבות, מכל מקום
לא יתכן שמחשבתו של האדם תהיה
באותה פונה וצורה בכל פעם, וכל מצוה
ומצוה שעושה חושב ומכוון באפן שונה,
נמצא ממילא שבכל פעם פועל ענין אחר
לגמרי שלא היה ולא יהיה עוד לעולם
(ויגבה לבו בדרכי ה' עמ' טו):

אוצרות גאוני הדורות

הין צדק

רבי מנחם מנדל טפירא זצ"ל
הבלת תורה שבעל פה

כתב המגן אברהם בשם הזהר, שחסידים
הראשונים היו געורים כל הלילה
וכבר נהגו רב הלומדים לעשות כן, ואפשר
לתת טעם על פי פשוטו, לפי שישאל

התוספות בשבת (פח. ד"ה כפה) דאמרו מכאן
מודעה רבא לאורייתא, וקשה הרי אמרו 'כל
אשר דבר ה' נעשה ונשמע'. אמנם התרוץ,
דהם לא אמרו רק על תורה שבכתב 'כל
אשר דבר ה' דיקא נעשה ונשמע', אבל
על תורה שבעל פה היה צריך להם כפית
הקר, שלא רצו לקבלה דארפה מארץ מדה.

היו ישנים כל הלילה, והצריך הקב"ה להעיר
אותם כדאיתא במדרש, לכן אנו צריכים
לתקן זה, עכ"ל. והנה צריך טעמא רבא
לתרץ דעת ישראל קדושים, ובפרט דור
דעה כמותם.
ואפשר על פי מה דאיתא לתרץ על פי
המדרש (תנחומא נח ג) קושית

ידי זה במעלה עליונה, עד שעליהם נאמר 'אני אמרתי אלקים אתם' וכדברי חז"ל, ומי יוכל לשער ולהשיג גדל שמחת התורה שהיה להם באשר השיגו אותה במעמד הנבחר, וזה אי אפשר להיות בעת, אף שהתורה הקדושה חביבה וחסובה עלינו כאלו היום נתנה, הינו לקימה ברוח ובלב שלם, וגם לעסוק בה ביגיעה, אבל השגת השמחה שהיה בעת ההוא במעמד הנבחר זה חסר לנו, ואין ערוך אליה, כי הוא למעלה מלהשיג זאת.

ולזה אתי שפיר מה שכתב רמ"א ז"ל, כי למתן תורה גופא אין אנו צריכין לזכר שזה גם בעת הוא הכל כמאז, רק 'לשמחת' מתן תורה, שזה אי אפשר להיות אצלנו כבעת ההוא, לכן אנו עושים זכר לשמחת מתן תורה דיקא.

לחם אשור

רבי אשור אנטיל יהודה מילר זצ"ל מצות אכילה בחג השבועות כי בזכות הנטיה לגשמיות זכו ישראל בתורה אמר רבי אלעזר הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, יום שנתנה בו תורה הוא (פסחים פח). וצריך באור איזה המשך יש לאכילה ושתייה עם נתינת התורה שהיא ענין רוחני.

ויש לומר בס"ד על פי מה שכתבו הספרים הקדושים, דלכן נתנה התורה הקדושה לישראל דיקא, ולא למלאכי השרת ולא לאמות העולם, משום שישראל יש להם ב' נטיות, נטיה לטובה ונטיה לרעה, אם פן הבחירה חפשית בידיהם, מה שאין פן למלאכי השרת ליפא רק נטיה לטובה, כמו שאמרו (שבת פט.) כלום יש בכם יצר הרע, ולאמות העולם מפאת עבות הגשמי שלהם ליפא בהם רק נטיה לרעה.

ומעתה זה שאמר גם פן רבי אלעזר 'הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, דהינו שנאכל ונשתה, ומאי טעמא, על זה אמר ר' יום שנתנה בו תורה הוא, רצה לומר אנו מחיבים להראות שיש בנו גם פן נטיה לרעה, דהינו שאנו מתאווים גם פן לענייני הגשמיות, ולולא כן רק שנשב בתענית ביום הזה ונעסק רק בענייני רוחני, אז תקשה מדוע נתנה התורה לנו דיקא, ומדוע לא למלאכי השרת אשר אמרו יתנה הודך על השמים'.

ארץ צבי

רבי אריה צבי פרומר זצ"ל יש לתרץ קושית המג"א (סי' תצד) היאך אנו אומרים בשבועות 'זמן מתן תורתנו', הלא קימא לן פרבי יוסי דאמר ב'ו' בסיון נתנה תורה, ולפי מנהגנו שבועות בששי בסיון, עין שם מה שתרץ המג"א.

ונראה, דהנה איתא בגמרא שם (י"ב) אמר לך רבי יוסי יום אחד הוסיף משה מדעתו, ואיתא בגמרא שם: ומגלן שהספים הקב"ה על ידו, דלא שריא שכינה עד צפרא דשבתא. הפנה שהספים הקב"ה לדרש שדרש משה 'מה מחר לילו עמו', והינו שהספים הקב"ה על תורה שבעל פה הדרש שדרש משה רבנו, וכיום ששי בסיון קבלו תורה שבעל פה, שנתן כח לתכמי ישראל לדרש תורה שבעל פה, והספים הקב"ה דלא שריא שכינה עד צפרא דשבתא.

יוצא מזה שהתורה שבעל פה קבלנו ביום ששי בסיון בזמן שישראל מקדשי ליה, ותורה שבכתב קבלנו ביום שבת קדש שהיא מקדשת השי"ת ב'ו' בסיון. ולכן נכון שביום ששי בסיון יכולים לומר 'זמן מתן תורתנו', ומישבת קושית המג"א הנ"ל.

אהבת חיים

רבי חיים יהודה דייטש זצ"ל שטיחת העשבים זכר לשמחת קבלת התורה בסיוני ברמ"א (סי' תצד ס"א): ונוהגין לשטח עשבים ואילנות בבית הפנסת זכר לשמחת מתן תורה. ומדקדקים למה לא אמר רק 'זכר למתן תורה'.

ונראה לי על פי מה שכתב בתורת משה לרבנו החתם סופר ז"ל, וזה לשונו הקדוש: הנה בפסח זכר ליציאת מצרים הוא זכרון למה שעבר, וכן ספות למען ידעו דורותיכם מה שכבר היה, אבל מתן תורה הוא יום מתן תורה בעצמו, אינו זכר למה שהיה, כי הוא פלה חדשה בפעולה הראשונה, והיום מקבלה בפעולה ראשונה מנותן התורה יתברך שמו, כמו שאמרו חכמינו ז"ל 'אשר אנכי מצוה היום' שיהיה בעיניך כאלו נצטוו ונתנה התורה עכ"ל.

וכן ידוע שבכל שבועות הוא נתינת התורה בקולות וברקים כמאז, רק דהחלוק הוא שהאדם מתפעל יותר ממה שעיניו רואים בפעל. והנה אז במתן תורה כל העם רואים את הנשמע, ונתעלו על

והנה אמרו חז"ל (עירובין סה.) 'לא איברי לילה' חד אמר 'לשניתא', וחד אמר 'לגירסא', והנה ידוע דאין ללמד בלילה תורה שבכתב אלא תורה שבעל פה, והנה כיון דהרגישו ישראל דרוצה משה רבנו ע"ה להנחילם תורה שבעל פה הלכו לישן, כי תורה שבכתב לא היו רשאים ללמד, ותורה שבעל פה לא רצו לקבל, על פן היו יושנים. ואנו בני בניהם צריכין לעשות תקון לזה, להיות נעורים בליל שבועות ולחבר תורה שבכתב עם תורה שבעל פה, ולהראות כי ערבים עלינו דברי דודים דברי חכמינו ז"ל, ובהם נהגה יומם ולילה.

חתן סופר

רבי שמואל ארנפלד זצ"ל בששה בסיון היתה קבלת התורה בשמחה ובחדוה נראה לי ליישב קושית מגן אברהם (סי' תצד), שהקשה דאנו עושין יום טוב ביום חמשים לספירה, ומתן תורה היה לפי חשבון בשבת, דכולי עלמא בשבת נתנה תורה והוא נ"א לספירה, דכיום ה' יצאו ממצרים והיה אז ט"ו בניסן, נמצא מתן תורה ב'ו' סיון ולא ב'ו' סיון, והוא תמיה רבה.

ואמרת בטעמא של דבר שהקדים הקב"ה יום אחד יו"ט לפני קבלת התורה, מפני שקבלת התורה בעצמו היה על ידי כפיה, וכיום שלפני מתן תורה עדין היה בחדוה ושמחה מוכנים לקבל התורה, כמו שכתבו התוספות (שבת פח. ד"ה כפה) לתרץ קושית המדרש, דהקשה סתירה להא דאמרו חכמינו ז"ל על פסוק 'ויחנצבו בתחתית ההר' דכפה עליהם הר כגיגית, הא אמרו 'נעשה ונשמע'.

והרצו בתוספות דמתחלה אמרו נעשה ונשמע, אבל בששמעו הקולות וברקים חזרו לאחוריהם והצרכו לכפית הר כגיגית, נמצא דיום לפני קבלת התורה היה שמחה שלמה מצפים בחדוה לנתינת כלי חמדה, לא כן ביום קבלת תורה ממש. על פן בחר ה' וקבע יום זה אשר שמח ה' בעמו ליום טוב, ומבקש מהם ראית פנים במקום מקדש להתענג עם בניו יותר ביום חמשים לספירה, שהיה עדין שמחתם שלמה וכונתם רצויה, ונתיח ליה להקב"ה יום זה של שמחת הלב יותר מיום קבלתם שבאו לידי מעשה אלא על ידי כפיה.

בית יהושע

רבי יהושע שווארצברג זצ"ל

תקון התמריות והגשמיית בכח התורה

איתא בש"ס (בכורות 1:1) דהחלב בא מדם, והינו דדם נעפר ונעשה חלב, הרי אף שהדם אסור לנו לאכל, אבל החלב שנעשה מהדם מותר לנו לאכל, והינו משום מה שאסרה לנו התורה לאכל דם כי הדם הוא הנפש, וכתב הרמב"ן ו"ל כי הדם הוא שרש הנפש הבהמיות, ועל ידי שהדם נעפר ונעשה חלב ממנו מותר לאכל החלב. הרי אם הגשמיית של הדם נתקלקל ונעפר נתהפף להיות הותר אכילה, לכן אוכלין מאכל חלב בעצרת שהוא יום שנתנה התורה, להראות כמו שהחלב מותר לאכל בשביל שהגשמיית נעפר, כמו כן על ידי התורה הקדושה נחלש כח הגשמיית שבאדם, וגם הגשמיית של המאכל מביא לו עוד לרוח טהרה.

פרשת נשא

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחתם (ד כב)

זכרון יצחק

רבי יצחק הובגלרנטר זצ"ל

תקון שבט לוי על עון מכירת יוסף על ידי שלא נתקנאו בבני קהת

הערו המקרשים מדוע נמנו בני גרשון אחר בני קהת, והלא גרשון היה הגדול מקהת, ואם כי במדרש רבה בריש פרשה זו (ו א) אמרו, וזה לשונם: דבר אחר, 'קרה היא מפנינים' מדבר בקהת וגרשון, אף על פי שגרשון בכור ומצינו שבכל מקום חלק הפתוב פבוד לבכור, לפי שהיה קהת טוען הארון ששם התורה הקדימו הפתוב לגרשון כו', עכ"ל. אף היא גופה קשיא, דאחרי דגרשון היה הבכור מדוע נתנה המשא המקדשת הנזכרת לבני קהת ולא לבני גרשון, צ"ע בספרי המתפרים ו"ל בזה.

ולעניות דעתו יש לומר שהיה רצון הקב"ה לטהר ולזכף את שבט לוי בזמן שנכנסו להיות עבודת הקדש עליהם, שלא יהא נמצא בתוכם שום חטא ושמן פסול, ואם כי היו נקיים בעת הזאת מכל חטא, עם כל זה עדין היה ביד לוי זקנם עון מכירת יוסף, וזאת היתה ללוי מצד שנתקנא על אשר אהב יעקב את יוסף הקטן ממנו, כמבאר בפרשת וישב, ואף כי רבם ככלם חטאו בזה, עם כל זה אחרי אשר נבחר שבט לוי בעת היתה לעמד לשרת לפני ה', על פן היה רצון

המקום ב"ה שיתקנו שבט לוי בעת החטא הנזכר יותר משבטי זולתם.

ובעבור זה נתן לבני קהת אשר אביהם היה הקטן מגרשון, משא המקדשת יותר מאשר לבני גרשון, ועל כל זה לא יתקנאו זה בזה, ועל ידי זה יתקן חטא שבט הלוי הנזכר, ויהיה התקון מעין הקלוקל.

כי יעשו מפל חטאת האדם למעל מעל בה' ואשמה הנפש ההוא והתודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו (ה ו-ז)

ויאמר שאול

רבי שאול נחמלאט זצ"ל

סגלת ודוי החטאים

אמר 'חטאתם' לשון יחיד, לרמוז מה שכתב בזהר שאינו צריך לחפש על כל מה שעשה אם נשכחו ממנו, אלא על מה שזכר, ואחריהם? משך השאר מה שנשכח ממנו ואינו יכול להשיג, וזהו חטאתם אשר עשו לשון יחיד כמו שכתבתי. **ואז** על ידי הודוי והשיב הקב"ה את אשמו, שהוא חיובו של המתודה, **בראשו** שהוא יצר הרע וחילותיו פנודע מודוי של שעיר של יום הפפורים, כמו שגאמר (ויקרא טז כב) 'ונשא השעיר וכו', כמו שכתב בזהר (רע"מ ח"ג רמח). וברנ"ל (עיי' ילקוט אחרי מות רמז תקעו) שהקב"ה משליך עונותם בראשו וברישי דעמיה. ויצר הרע גם כן נקרא ראשם של האיקרים, שהוא קודם לפתח חטאת רבץ (בראשית ד ז), וזהו 'בראשו' רצה לומר באותו שנקרא ראשו של האדם.

ויעשו כו בני ישראל וישלחו אותם אל מחוץ למחנה כאשר דבר ה' אל משה כו עשו בני ישראל (ה ד)

משך חכמה

רבי מאיר שמחה הכהן זצ"ל

שמחת המצרים להשתלח מחוץ למחנה ישראל כדי שיתכפרו מעונם

הנה בכל התורה פלה, בנח (בראשית ז ט, ז טו), ובאברהם (שם כא ד), ובקפסח ראשון (שמות יב ז), ושני (במדבר ט ה), ובעשית המשכן (שמות לט לב), ובילויים (ויקרא ח ד), ובקרבנות (שם ח ט) כתיב 'כאשר צנה ה' את משה כן עשו', וכאן פתח 'צו את בני ישראל' ומסים 'כאשר דבר' וכו', ופלא הוא.

ונראה, משום ד'צו' דריש בספרי (צו פ"א) זרוז, ובדבר שיש חסרון כיס,

ואינו אלא לשון אזהרה, והוא בגזרת פקוד ומצוה דבר שלטון. וכאן מצד המצוה לשלח מצרע חוץ למחנה ישראל, זה אינו קשה ואינו צריך פקדה ואזהרה, רק מצד המצרים לשלחם חוץ לענן ולריב עמהם. אבל המצרים קבלו זה בשמחה להחפפר מעונם, מזבח פפרה (ברכות ה: וברש"י), אם כן לא היה מקיים אזהרה, רק כאלו דבר ה' גם כן עשו. וכמו דאמרו בספרי (פרשה א פסוק ד) שאף הטמאים לא עכבו, ולא היו המשלחים צריכים לריב עמהם, והנה נקל לקיים את זה.

ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יקנה (ה ה)

מקרי דרדקי

רבי הלל ליכטנשטיין מקאלאמניא זצ"ל

שכרו של ישראל במצות תרומת מעשר שמקים הלוי

דהנה הקב"ה משלם לאדם שכר טוב על המעשה הטוב שעשה הוא בפעל, וגם על אותו מעשה הטוב שעשה אחר אבל הוא היה גורם לזה, אם כן ישראל נותן ללוי מעשר תבואתו, והלוי נותן ממעשרו לכהן תרומת מעשר, אם כן על ידי שהישראל נותן תרומה ומעשר גם הלוי נותן, אם כן שכר מצות מעשר פשיטא שה' משלם לישראל, אלא גם שכר של מצות תרומת מעשר שמקים הלוי שבזה ישראל גרם לו, גם כן משלם שכר לישראל. **וזהו** אפשר פונת הפסוק **איש את קדשיו** - מעשר שהוא נותן ללוי זהו פשיטא שלו יהיו שכר ממון הרבה, אלא אפלו **איש אשר יתן לכהן**, מה שלוי נותן לכהן תרומת מעשר, גם כן לו יהיה ישלם שכר לבעלים ראשונים הוא הוא הישראל, מאחר שהוא היה סבה ראשונה למצוה זאת, שהרי הלוי אין לו נחלה, ולא היה יכול לקיים מצוה זאת אם לא על ידי ישראל שנתן לו מעשר.

יברכה ה' וישמר. יאר ה' פניו אליך ויחנך (ו כד-כה)

מנחת אברהם

רבי אברהם חלנאה זצ"ל

בזכות תורה ומצות אדם יכול להנות מממונו

מוכא במדרש (ע"י במ"ר יא, ה-ו), 'יברכה ה' במונו'. ו'ישמרך', שמתעשה ממנו מצות. 'יאר ה' פניו אליך', 'בתורה'. **נראה** לבאר זאת, על פי המוכא ב'תנא דבי אליהו' (ווסא פר' יט), שיעקב ועשו חלקו

הקב"ה אמר להם לישראל, בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תכלין. אם אתם עוסקים בתורה, אין אתם נמסרים בידו, שנאמר "הלא אם תיטיב שאת" (בראשית ד, ט), ואם אין אתם עוסקים בתורה, אתם נמסרים בידו, שנאמר "לפתח חטאת רבץ" (שם).

עוד יש להקדים, שהעשיר קרוב לפל ברשתו של היצר הרע, יותר מאשר העני, וכנאמר "וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה: ורם לכבוד ושכחת את ה' אלהיך" (דברים ח, יג-יד), וכן "וישמע ישראל ויבטע וגו' וישל אלוה עשהו" (שם לב, טו). ועל פן מברכים הלהנים את ישראל, "יברךך", 'בממון', וכדי שהממון לא יגרם לאדם לבוא לידי חטא, על פן מוסיפים ומברכים "וישמךך", 'מן החטא'. וזה יהיה על ידי 'אזר ה' פניו אליך', 'בתורה', שהיא תכלין ליצר הרע. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

עלול הוא לאבד ממנו. וזהו שמברכים הלהנים את ישראל, "יברךך", שזה 'בממון'. וכדי שהממון יתקיים, מוסיפים הם ומברכים "וישמךך", הינו 'שתעשה ממנו מצות'. וכדי שתוכל להנות מממון זה בעולם הזה, על אף שהעולם הזה אינו שיף לישראל, מוסיפים ומברכים "אזר ה' פניו אליך", 'בתורה', ובכך נחשב שהצלת את הממון מזוטו של ים, ואתה יכול להנות ממנו.

(באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

וסמן ידו

רבי פמוס סגרון זצ"ל

העשיר צריך את התורה שתהיה לו תכלין ליצר הרע

מוכא במדרש (ע"י במ"ר יא, ה-ו), "יברךך", 'בממון'. "וישמךך", 'מן החטא'. "אזר ה' פניו אליך", 'בתורה'. נראה לבאר זאת, על פי דברי הגמ' בקדושין (ל, ב), 'כף

ביניהם את העולמות, יעקב לקח את העולם הבא, ועשו לקח את העולם הזה.

ולפי זה הקשו המפרשים (הביאם החיד"א בספרו 'דברים אחרים' דרוש יט), היאך מתר לעם ישראל לאכל ולהנות בעוה"ז? ותרץ רבי יהודה שמואל פרימו ע"פ דברי הגמ' בע"ז (ג), 'שהתנה ה' עם מעשה בראשית ואמר, 'אם ישראל מקבלים את תורתו מוטב, ואם לאו, אחזיר אתכם לתהו ובהו'. והגמ' בב"מ (כד) אומרת ש'המציל מזוטו של ים ומשלוליתו של נהר, הרי אלו שלו'. ולפי שהעולם קיים בזכות ישראל שקבלו את התורה, והם שמעמידים את העולם ומצילים אותו מאבדון, הרי כל מה שמצילים הוא שלהם. מחמת פן, מצד הדין יכולים ישראל לאכל ולהנות בעוה"ז.

עוד יש להקדים (ע"י כתובות טו, ויק"ר לד, ז, ועוד), שכדי שהממון של האדם יתקיים, עליו לעשות ממנו מצות, ואם לא כן,

מעשי צדיקים

"מרבי נפתלי זילברברג זצ"ל יש לי משהו מיחד לספר לכם, היה לו שבר כפול עם הרבה מאד כאבים ויסורים, הוא היה כל כך זמן וחלש, עד כדי שהרופאים בבית החולים חששו להרדימו בעת הניתוח, והכרחו לנתחו בלא הרדמה.

הניתוח ארך כשעתיים ורבע, ובמשך כל זמן הניתוח הוא למד בקול רם בעל פה כעשרים וארבע דפי גמרא, כאשר הכאבים התגברו מאד בזמן הניתוח, גם קולו התגבר במיוחד ונעשה קול רם מתוך הלמוד.

אחר הצלחת הניתוח בסיעתא דשמיא אמר פרופסור פריי, "אינני מסגל להבין איך אפשר שלתלמוד יהיה כח כה גדול על האדם, מעודי לא מצאתי בספרות הרפואית דבר מעין זה", אחר גמר הניתוח שוחח אתי רבי נפתלי בחדושי תורתו, אודות רשב"א אחד שהתחדש לו בזמן הניתוח. (קובץ שיטות קמאי)

מה היא תמצית התורה

הגביר ר' יעקילה אורנשטיין היה מחסידיו המקורבים של הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זיע"א, והיה רגיל מדי שנה בחג השבועות לנסע אל הרבי ולהיות במחצתו, כליל החג אחר הסעודה, רגיל היה לשבת בחברת מידעיו החסידים, וללמד ולשוחח בעניני חסידות.

ליבי בכיתי הרבה ולא מצאתי עזר ותרופה, עד שפעם הלכתי לקבר איזה גאון וצדיק, ובכיתי שם ככי רב ועצום. **במר** לבכי התחננתי כי או שתנטל נפשי ח"ו, או יתהפך לבכי ואוכל לעסק בתורה לכל הפחות כאדם פשוט, ולא אהיה נדחה משני עולמות חלילה, ברב בכיתי נפל לבכי שאשוב לביתי ואלמד במסירת נפש, ויעבר עלי מה.

כשבאתי לביתי פתחתי ספר ונפתח לפני הרא"ש על מסכת מקנאות, אמרתי מקרח אני ללמד כעת אפלו במסירות נפש, התישבתי ללמד במסירות נפש וטעמתי ממש טעם מיתה בכל דבור, אבל אמרתי יעבר עלי מה, אפלו תצא נפשי ח"ו, אגמר את הלמוד הזה.

אחר שגמרתי למוד זה במסירת נפש גדולה, הטעים לי ה' פתאום אור מתוק וטעם נפלא, ממש טעם גן עדן, מאז הפך לבכי לאיש אחר ונכנס בי שוב חמידא דאורייתא, עד שאחר כך יכלתי ללמד אפלו בבית מלא אנשים המדברים ולא בלבלו אותי. כתבתי זאת לחזק לבבות דורשי ה', כי באמת אין שום הסתר בעולם, ולא נבראו ההסתרות רק כדי לשברם. (שומר אמונים דרוש האמונה)

לתלמוד יש כח עצום על האדם

כתב רבי עזריאל קרליבך זצ"ל לצאצאיו,

בחנתה שלף אתה רוצה שירקודו

בהרבה בתי כנסיות וישיבות נהוג לרקד כליל שבועות אחר תפלת החג, וכן היה נהוג בישיבתו של רבי שלמה זלמן איירבאך זצ"ל, פעם נגש אחד התלמידים ושאל את רבי שלמה זלמן כיצד מתר לרקד ביום טוב, הרי מבאר בשו"ע סימן של"ט סעיף ג' שאין לרקד בשבת ויום טוב.

הטיב רבי שלמה זלמן במתק לשונו, "בחנתה שלף אתה רוצה שירקודו, אף הקב"ה רוצה שירקודו ביום הנשואין שלו שהוא יום קבלת התורה, זה רקידת מצוה שממרת בשבת ויום טוב, וגם אין זה ממש רקידה". (שלמי מועד)

מאז הפך לבני לאיש אחר

כתב הרה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א בספרו **שומר אמונים**, מחמת נחיצות הענין ולחזק לבבות ידידי, אספר מה שבדידי הוה עובדא, בימי נעורי נפלו עלי נסיונות גדולות וחשכות נוראה, עד כדי שלא יכלתי לקחת ספר בידי כי טעמתי טעם מרור מאד בכל דבור, נפשי היתה קשה עלי מרב מרירות חשכות ונסיונות מכל צד, ונפלה עלי שנה וכבדות בתמידות.

הדבר היה במשך תקופה ולא היה לי למי לספר, כי אפלו ספרתי לא היה מי שיתן לי איזה עצה, מרב מרירות

שנה אחת בליל בחג השבועות בעת שישיב הגביר בין החסידים, נגשו אליו שני אברכים ובקשו יו"ל לשמחת יום טוב, הוא הורה לתת על חשבוננו 'חצי היו"ל', והמשיך לדבר וללמד עם ידידיו. **האברכים** ששמחו ביין שכבד אותם, החלו לשיר בקול רם עד ששירתם הפריעה לר' יעקילה, והוא רמז למשמשים להרחיקם מן המקום, והמשיך עד אור הבקר ללמד ולשוחח בעניני חסידות.

בבקר החג נהגו החסידים ללוות את הרבי בלכתו למקוה, ובין המלוים היה גם ר' יעקילה. בדרך שאלו הרבי האם אמר 'תקנו ליל שבועות', והוא השיב שלא אמר מאחר וזהו רק קצור התורה, ולדעתו יכולים לצאת ידי 'תקנו' בספורי צדיקים שגם הם קצור התורה.

השיב לו הרבי במטבע לשונו, "היודע אתה מהו קצור התורה ותמציתה, ואהבת לרעה כמור", זה הכלל של כל התורה, הבין הגביר את הרמז, ומהר לפיס את האברכים. (בית יו"ו)

בזכות התרומה בערב חג

בעיר הבירה תוניס היה סוחר יהודי שנהג להזמין לביתו בליל חג השבועות עשרה תלמידי חכמים, שיהגו בתורה בביתו עד אור הבקר. לכבוד הלמוד בחברותא הוא היה עורף לכבודם סעודה גדולה, ואף מעניק להם שכר עבור למודם.

באחת השנים מטה ידו, ולא היה ביכולתו לערוף את סדר הלמוד בליל השבועות כמנהגו, צר היה לו על פי נאליץ לבטל את מנהגו, ולבו התמלא צער, ראתה אשתו בצער בעלה ואמרה, "יותר לי תכשיט זהב אחד, לך ומשכן אותו, ובכסף שנקבל נערוף סעודה גדולה כמנהגנו ואף נשלם שכר לתלמידי חכמים".

שמע היהודי לעצתה, לקח את התכשיט ומהר למשכן אותו, כשקבל את המעות יצא לרכש מאכלים לסעודת החג, בדרך לשוק פגש את רבי חי טייב זצ"ל, שפנה אליו ובקשו לתת לו את כל הכסף שבדו, כי הוא זקוק להעניקו לכלה שתומה ועניה.

היהודי הנבוך לא ידע מה לעשות, אחר שמשכן את התכשיט האחרון בביתו כדי לערוף סעודת חג, כיצד יתן את כל כספו לרבי, ראה רבי חי טייב את הסוסיו ואמר לו, "מדוע אתה פוסח על שתי הסעפים,

מהר תנה לי את הכסף כאשר בקשת". **היהודי** לא הסס עוד, ומסר את כל כספו לרבי חי טייב שמהר לדרכו, שוב התמלא לב היהודי צער רב, מאין יקח כעת כסף עבור סעודת החג, ומה יאמר בבית, שם מצפים לשובו עם כל צרכי החג. **עודו** עומד וחוכך בדעתו מה יעשה, התקרב אליו איש נוצרי ושאל, האם אתה פלוני הסוחר היהודי, משהשיב בחיוב, התחנן הנוצרי ואמר, "אנא אדוני הסוחר, עשה עמדי חסד ומכר למעני את הסחורה שאתן לך, תמורת מכירתה אשלם לך שכר טוב".

בחן הסוחר את הסחורה וראה כי היא ישנה וקלושים הסכויים למכרה, ובקש לסרב להצעה, אף הנוצרי שהבחין כי הוא מהסס בדבר, הפציר בו מאד עד שהסוחר היהודי נעתר לו, וילכו איש לדרך.

אך זה נפרדו, והנה הופיע שליח המלך על דרכו של היהודי ואמר, "אדוננו המלך שלחני אליך בבקשה, שתשיג לו סחורה פלונית, היא הסחורה שהצעה לו על ידי הנוצרי, תמורתה ישלם לך ממון רב".

היהודי השיב לשליח כי בעוד זמן קצר ימציא את הסחורה לחצר המלך, ומהר לרוץ אחר הנוצרי לספר שמצא קונה לסחורתו, מיד לקח את הסחורה והזדרז להביאה לבית המלך, וכשראה המלך את הסחורה, שמח מאד ונתן ליהודי כסף רב די מחסורו, ואף הוסיף על מחיר הסחורה. **היהודי** שלם לנוצרי את חלקו, רכש בעין יפה ובגיד רחבה את כל צרכי החג, והלך לביתו שמח וטוב לב כשהוא מודה לה' על חסדו הגדול, סמוך לביתו פגש את רבי חי טייב וזה שאלו, "האם לא הרוחת כפל כפלים מהכסף שנתת לי הבקר, הכנס לביתך וחג את חגך בשמחה". הסוחר שתמה כיצד ידע רבי חי טייב את ספור קורותיו, הבין כי ראה במו עיניו כי רוח הנבואה שורה על הרב. (סבחי הצדיקים)

פרשת נשא

נטא את ראש בני גרשון גם הם (ד בב)

ידוע על האחים הקדושים הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק והרה"ק רבי זושא מאניפולי זיע"א, שקבלו על עצמם גלות ארצה בה היו משוטטים ממקום למקום לחפש אחר יהודים נדחים שהתרחקו מדרך התורה, וברוח קדשם הרעיפו עליהם טללי תחיה,

עד שהשיבו את לבם לאביהם שבשמים. **מקבל** בפי חסידים ואנשי מעשה שהיה דרכם להכנס לאכסניות הערים והכפרים, וכשראו בעל הבית שנגשל בעון כלשהו ואינו יודע על חטאו, היו יושבים ומדברים בינם לבין עצמם, ואחד מהם היה כביכול מתודה על חטאיו באופן שבעל הבית ישמע מה הם אומרים.

בשמע האיש את דברי התוכחה והמוסר יוצא מפיקדושם, חלחלו הדבורים הטהורים לעמק לבו ומיד התחילה רוח תשובה לפעמו, עד שהיה מתעורר להטיב דרכיו ולתקן את העונות שנגשל בהם בלא יודעין.

חשבתו לומר כי מעשי הצדיקים הקדושים הללו לא היה רק בתור חקמה ועצה טובה אף לתפס את היהודים האמללים ולהעמידם על טעותם, אלא יתרה מזו, משראו הצדיקים שאיש מישראל נכשל בעון זה או זה, הבינו מיד לפי מדרגתם וקדושתם שבגלל פגם ורפיון שלהם בזה הענין נפל יהודי זה לידי עברה בפעל.

על כן התחילו הם להרהר בתשובה על חלקם הדק באותו עון, וכשהתעוררו הצדיקים בתשובה, השפיעו בלב היהודי הסמוך להרהר אף הוא בתשובה שלמה על העונות והחטאים שנגשל בהם.

יסוד הדברים נרמז בפרשתנו כמו שמביא בספר דברי יחזקאל בשם הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א המפרש את לשון הפתוב 'נשא את ראש בני גרשון גם הם', כי באה התורה להורות בזה הוראה ועבודה לראשי עם קדש, הם הצדיקים מנהיגי ישראל.

כי עליהם לנשא ולהרים גם את 'בני גרשון', הם היהודים שהתגרשו מצד הקדושה מחמת מעשיהם הרעים שנגשלו בשוגג או בזדון, ועבודת הצדיקים שעל ידי פעלותיהם הקדושות יתעלו גם האנשים הללו, ואז יהיה להם תקון לשוב לדרך ה' הישרה ולקיים המצוות כתקונם. (משחת שמן)

איש או אשה כי יפלא לנדר נדר להזיר לה, מנין ושכר זייר (ו ב - א)

דרש הרה"ק רבי לייבוש מברז'אן זיע"א, מעשה שמעתי מפי אבי הרה"ק השפת אמת מברז'אן זיע"א, שספר אודות הרב הצדיק עובד ה' רבי אביש מלוביטש זצ"ל, שביום ששי אחר המרחץ לכבוד שבת, שתה מעט יי"ש מחמת כאב הלב, ואחר כך בעת התפלה, התפלל בהתלהבות גדולה.

מסיים. האר"י הקדוש נסע לאות מקום והתעכב שם שלושה ימים כדי לדעת מהותו של אותו אדם, אך הוא ראה כי הוא איש פשוט, אפלו להתפלל אינו יכול.

לבסוף בקש האר"י ז"ל מאותו יהודי שיאמר איזה דבר מהתנהגותו, והוא השיב כי אינו יודע מאומה במה לעבד את הבורא, כי אם זאת, שלמדו אביו לומר 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'.

ועוד למדו אביו את האותיות של שם הנו"ה, ובכל פעם שהוא מניח סחורה על כף המאזנים בחנותו, הוא לא מסיר את הסחורה מהכף עד שלא יציר לפניו את האותיות של הנו"ה ברוך הוא.

על פי זה הוסיף רבי אליעזר צבי ואמר, כי בדרך כלל כף המאזנים שעליה מנחת הסחורה כבדה מהשנייה, מחמת הפרורים הנשארים עליה, על כן על הסוחר בכל פעם לדקדק לנקות הכף שתהיה כמו כף השנייה ואז הוא זוכה לעשרה זהב, דהינו עשירות של זהב, מלאה קטרת, כי הקטרת מסגלת לעשירות, כדברי חז"ל ביומא (טו), ותהיה לו עשירות גדולה. (שלטת קארנא)

להפטר

ספר רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, כי אל הרה"ק רבי יחיאל מאיר מאוסטרובוצא זיע"א הגיע יהודי ששפך את מר שיחו וצרתו, באשר ילדיו אינם מתקיימים ונפטרים בקטנותם רח"ל, והרבי הציע לו סגלה, שיקרא לבן הבא שיולד לו, שם מפרשת השבוע.

ברבות הימים נולדה לו בת, ואותו השבוע היה פרשת נשא, הלה חפש שם אשה בכל הפרשה ולא מצא, אך מאחר והרבי מאוסטרובוצא כבר הסתלק לבית עולמו, פנה האיש אל רבה של לודז' רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל, שיוונו כדת מה לעשות נכח עצתו של הרבי מאוסטרובוצא.

ענה לו הרב מייזל שאם אין שם שבפרשה עצמה, שיחפש בהפטר שם של אשה שעליה מספר, בהפטר פרשת נשא מצא את אשת מנוח שהיתה אמו של שמשון הגבור, ושמה היה צלפונית כדאיתא בגמרא (בבא בתרא צא), אמיה דשמשון צלפונית, האיש נתן לבת הנולדת לו את השם צלפונית ואכן זכתה והאריכה ימים על פני האדמה. (חכו ממתקים)

הדוכן, השליח צבור הפסיק באמצע חזרת הש"ץ קדם ברכת רצה, ואחד מבני המנין נשלח לקרא לכהנים מ"זכרון משה" הסמוך.

בנית שהקהל עמד והמתין, שמע הרב מבריסק את אחד הנוכחים לוחש לחברו, "האיך אפשר לשהות ולהמתין זמן כה רב, הרי הוא כבר שעור של שעה כדי לגמור את כלה, ומלבד זאת יש בזה גם ענין של טרחא דצבורא".

אחר התפלה ענה לו הרב, לגבי הבעיה של שעה כדי לגמור את כלה, הרי מבאר בשו"ע אור"ח (סה א) בדברי הרמ"א, כי הדין שצריך לחזור לראש אם שעה כדי לגמור את כלה, הוא רק אם נאנס ואינו יכול להמשיך בתפלתו, אך אם הפסיק מרצונו אין צריך לחזור.

ובנוגע למה שטענו ואמרו כי יש בזה משום טרחא דצבורא, לעכב את כל הקהל עד שיבואו הכהנים, תמוה לי, לנסע דרך ארצה, או להמתין בתור זמן ממשך כדי לבקש ברכה מרבנים וצדיקים, את זה מבינים האנשים, אולם להמתין עבור לקבל ברכה ממי שהתורה מעידה וכותבת 'ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם', הכי על זה יש מקום לחוש משום "טרחא דצבורא".

ומענינה היה שהתפלל הרב מבריסק תפלת שחרית בבית מדרשו ולא היה במקום פהו לשא פפיו, הרב בקש שילכו להביא פהו לנשיאת פפים, אך עד שהגיע הכהן, חלפה כרבע שעה.

בין אנשי המנין היו שני אברכים חסידים שנחפזו ללכת והראו פנים זועמות, אך מאימת הרב נשארו עד שסִימו את התפלה והנשיאת פפים, אחר התפלה קרא להם הרב ואמר, "אתם יכולים ללכת מהלך שבועים עם טרחא רבה והוצאות עצומות, כדי לקבל ברכה מאדמו"ר שאין לכם הבטחה שתתקיים ברכתו, כאן כתוב 'ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם', הקב"ה עצמו מברך ויש הבטחה שהברכה תקיים, הכי לא ראוי להמתין עבורה רבע שעה. (בנתיבות רבותינו)

כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת (ו יד)

ספר הרה"ק רבי אליעזר צבי מקארנא זיע"א, כי רבנו האר"י הקדוש זיע"א בקש לדעת מי יהיה שתפו בעולם הבא, והראו לו משמים על אחד הדר במקום

אמר רבי אביש בנפשו, הלא טוב הדבר להביא אש זרה מתחלה, כי בזכותה התפלה בהתלהבות גדולה יותר, ויהי ביום ששי השני, שְתֵה יוֹתֵר וְאֶכֶן הַתְּפִלָּה הַיְתֵה יוֹתֵר טוֹבָה, כִּי מִסְפָּר שְׁבוּעוֹת הָיָה שוֹתֵה הַרְבֵּה, וְאֶכֶן הַתְּפִלָּה הַיְתֵה יוֹתֵר וְיוֹתֵר מְעֵלָה.

אחר זמן חשב בלבו, "פיצד יתכן שהדבר מגיע מצד הקדשה, הלא צוּתָה הַתּוֹרָה לִכְהֵן יָיִן וְשִׁכָר אֵל תִּשְׁתִּי, וְאִם אֵינָהּ, הֲלֹא טוֹב לִשְׁתוֹת כִּדֵי שְׁתֵּהיָה הַעֲבוּדָה טוֹבָה וְבַהֲתִלְהוּבוֹת, אֲלֵא כִּנְרָאָה אֵין זֶה דֶּרֶךְ הַטוֹב רַק מַעֲשֵׂה הַיָּצֵר, וְהַתְּפִלָּה בְּאֵמֶת אֵינָה חֲשׂוּבָה כְּאֵלוֹ אֵני מִתְּפַלֵּל רַק הַמִּשְׁקָה וְהַשְּׂכָרוֹת שֶׁהוּא מַצֵּד הַסְטָרָא אַחֲרָא, הוּא הַבוֹעֵר בְּקַרְבֵי.

מאותו שבוע שב מדרך זו, ואף הורה כך לרבים שיזהרו מזה הדבר, כי זוהי ההתעוררות של שקר ואינה אמיתית. וזה אשר מזוהר הכתוב, לנדר נדר נזיר להזיר לה, מי שרוצה לנדר להיות קדוש ולהזהר מגשמייות ראשית מיינו ושכר זיר'. (אמרי יהודה)

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם (ו כג)

ספור מפלא ארע עם הרה"ק האמרי סופר מערלוי זיע"א שכידוע היה חסיד נלהב של הרה"ק החלקת יהושע מביאלא זיע"א, בעת שהוא הגיע לקבל ברכת פרדה מהחלקת יהושע קדם נסיעתו לשוויץ, הוא הורה לו שיראה להתברך מעשרה כהנים טרם נסיעתו, ופטרם לחיים ולשלום.

הוראת הרבי מביאלא היתה לפלא בעיניו, אך פקדתו שמרה נפשו ואחר שקים את הוראתו יצא לדרך, בהיותו בשוויץ, נסע על רכבל כשהוא יושב ומעיין בכתבי אבותיו, ולפתע תוף כדי עיונו נשטט ממנו אחד מהכתבים.

בהיותו מרכז בתלמודו, התרומם לעברו באין משים, ואז נפל מגבה רב ונחבל קשות בכל גופו, הבהילוהו לבית החולים, אולם בחסדי השי"ת חזר לאיתנו ולמפרע נתגלה עיניו הצופיות של החלקת יהושע. (אור נולם)

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (ו כז) **בעצומה** של חזרת הש"ץ בבית רבי יצחק זאב סלובייצ'יק מבריסק זצ"ל, התברר שאין במנין כהנים לעלות על

חג השבועות

הקול המסתורי

בטרם עלה עמוד השחר על רחובותיה הצרים וסמטאותיה המפותלות של שכונת 'אחוה' הירושלמית, עוד לפני שאור היום הבהיק אל תוך החצרות והבתים הישנים, כבר היה מחלק החלב עסוק בעבודתו הקבועה: אספקת חלב טרי לכל דורש ומבקש. עקרות הבית שהיו ישנות באותה שעה מוקדמת, נחות מעמל יומם ומגידול צאצאיהם, היו משאירות בפתח הבית כלי קטן, סיר או קנקן, שלתוכו היה מחלק החלב מוזג את החלב הטרי.

את החלב היה מחלק החלב רוכש בחברת 'תנובה' שבאותם הימים, לפני שמונים שנה, הייתה ממוקמת במעלה רחוב שטראוס, סמוך לקו התפר שבין שכונות מאה שערים וגאולה. רחוב שטראוס נחשב כציר מרכזי בצפון העיר, ומיקום חברת 'תנובה' במקום היה הגיוני מאוד.

חברת 'תנובה' שברחוב שטראוס לא הייתה כפי שזה נשמע לנו כיום: מפעל ייצור גדול של חלב ומוצרים, כי אם מחסן הפצה וחלוקה מרכזי. אל מתחם החברה הגיעה אספקה של חלב מהרפתות השונות, בעיקר מאזור השפלה והמושבות, ולאחר השלב הבסיסי של הסינון היו עובדי החברה מחלקים את החלב הניגר לכדי מתכת גדולים, שהיו מיועדים עבור מחלקי החלב.

בשעות הקטנות של הלילה הייתה פעילות תוססת בחברת 'תנובה'. מחלקי החלב, אלו שהיו כמתווכים בין 'תנובה' לצרכנים הרבים, היו מגיעים למתחם החברה ורוכשים כדים גדולים מלאי חלב לצורך מכירתם בבתי העיר.

נער בן ימינו יתקשה להבין זאת. כיום אפילו שקיות החלב כמעט ונעלמו מהחנויות, והחלב נמכר בקרטוני נייר סטריליים, בעוד שבימי קדם לא היה ניתן לרכוש חלב במתכונת כזו. החלב הטרי לא היה 'מוצר מדף' ששווק ברשתות המזון או במכולות. החלב היה מגיע עד לבתים, בתוך אותם כדי מתכת גדולים שלתוכם מזגו ב'תנובה' את הנוזל הלבן.

מחלקי החלב הפשוטים נעזרו במוט נשיאה אותו הניחו על הכתף ואליו חברו את שני הכדים מלאי החלב שרכשו, ואילו המשוכללים יותר כבר נעזרו באופניים, או בעגלה קטנה רתומה לחמור. החלב היה טרי מאוד, ומשכך גם היה רגיש מאוד לקלקול, ולכן אספקתו נעשתה בשעות של לפנות בוקר, כשהשמש אינה קופחת ועלולה להחמיץ את החלב.

לדירה זו יש לרדת בזהירות. מבנה השכונה היה חקוק במוחו, כמו כל שמות המשפחות וכמות החלב שהן צריכות, והוא בקביעות הביא את החלב שרצו עד דלת ביתם.

ביום מהימים החל מחלק החלב לשמוע קול מסתורי, עורג ומשתוקק, חולף ועובר בין הבתים. והיה הקול המתוק נשמע כמעט בלחישה, ומקורו לא נודע. הקול היה מתנגן ופורט על נימי הלב, ונשמע לו ככינורו של דוד המלך שרוח צפונית הייתה מנשבת בו ומשמיעה את צליליה.

יודע היה מחלק החלב לזהות את הקולות שהיו נשמעים באשמורת הבוקר: קול חריקת תריסים ודלתות נסגרות, צווחה של עוף פורח ויללות של חתולים רעבים, שיעולים מהוסים ודיבורים שקטים, פסיעות מהירות של משכימי קום, ואפילו את הקולות שעלו ונשמעו מבתי הכנסת שם כבר ישבו המתמידים והגו בתורה. אולם קול נשמתי זה לא היה דומה לשום קול שהכיר.

שוב ושוב נעצר מחלק החלב במהלך עבודתו וניסה להבין את פשר הקול שהוא שומע. עומד היה במקומו, ממתין שכדי הברזל המשתקשקים זה לזה יחדלו מרעשם המתכתי, מניח ידו סמוך לאזניו ומנסה להתרכז. כמעט ברור היה לו שמדובר בקול של איש פלאי המתפלל ומשמיע את קולם הענגוג של מלאכי השרת או של הלווים בדוכנם בבית המקדש. היו שם צלילים של דמעה טהורה ושמחה פנימית, של כיסופין ושל תפילה מעומקא דליבא.

ככל שהקול היה נשמע באוזניו של מחלק החלב, היה האיש מנסה להתחקות אחר מקור הקול, אך ללא הצלחה. כשם שלא עלה בידו לזהות את המילים שנאמרו, כך גם לא ידע מהיכן הקולות מגיעים. והיה הדבר טורד את מנוחת נפשו עד מאוד. הקולות הללו עוררו בקרבו מעין תסיסה שלא ידע את פשרה, התעוררות של תשובה ורצון למעשים טובים. כמיהה לאביו שבשמים ממנו התרחק עד מאוד.

ובחברת 'תנובה' עובד היה באותם הימים איש חסיד, ושמו ר' יחזקאל אליעזר הלוי מילשטיין. בחור צעיר בן שש עשרה שנים היה, כשהגיע 'נסיעה' אל העיירה 'גורא קאלוריא', להסתופף בצל קדשו של ראש גולת אריאל הרה"ק האמרי אמת זיע"א, לקראת הימים הנוראים. להפתעתו הרבה הורה לו הרבי לעזוב את ארץ מולדתו

כלי העזר הבסיסיים של מחלק החלב היו מצקת קטנה בה היה שואב את החלב מהכד הגדול, ספל מדידה בסיסי, במדינה של ליטר ושל חצי ליטר, וגם משפך בעזרתו היה יוצק את החלב אל תוך הכלי שהשאירו לו ליד הדלת. מכירת החלב נעשתה על בסיס אמון הדדי: עקרות הבית האמינו למחלק כי הוא מתנהג ביושר ובצדק, אינו מוהל חלילה מים בתוך החלב, ואילו המחלק האמין לעקרות הבית, כי בכל סוף שבוע ישלמו לו את המגיע לו.

אם כאמור נעשתה מלאכתו הבסיסית של המחלק בחסות החשיכה, הרי שגביית התשלום נעשתה לאור יום. במועד קבוע, פחות או יותר, היה המחלק עובר מבית לגובה את המגיע לו. בידו היה פנקס קטן ומרופט בו נרשם, מדי יום ביומו, כמות החלב שסופקה לכל משפחה, ובסוף כל שבוע, ולעתים, פעם בשבועיים, היה המחלק דורש את התשלום המלא.

לכל שכונה היה את מחלק החלב שלה, ואיש לא השיג את גבול רעהו. היו אלו הסדרים ישנים שנעשו מול חברת 'תנובה' שחילקו את שטחי העבודה בין המחלקים בצורה הוגנת וישרה. מחלק החלב של שכונת אחווה, היה יהודי שלדאבון לב התרחק מחיי תורה ומצוות. האיש חווה ילדות קשה, עוני ומחסור, וברבות הימים זנח את מורשת אבותיו.

כתפיו הרחבות של מחלק חלב זה היו שחוחות קימעא. לא היה זה רק בשל העול הפיזי שהיה מוטל עליו, כדי המתכת הכבדים, אלא גם בשל אותה בת קול פנימית שעלתה ונשמעה מתוך הגחלת היהודית שעוד דלקה בתוכו. מפעם לפעם היה המחלק נאנח אנחה כזאת שיש בה כדי לשבר גופו של אדם, והייתה זו אנחה של נשמתו היהודית שנשמעה מפנימיות נפשו בפרט כשהיה רואה יהודים של צורה משכימים לעבודת הבורא, והם ממהרים למקווה הטהרה לטבילה של שחרית בטרם יפנו להתכונן לתפילתם בכובד ראש.

לא הייתה למחלק החלב כל סיבה למרה. דרכו הייתה קבועה ומסודרת מזה כמה וכמה שנים. בראשו זכר בצורה מסודרת את כל הכתובות אליהן עליו להגיע באספקת החלב. השכונה לא הייתה בנויה ברחובות ישרים ובבתים בעלי צורה קבועה. להיפך: לכל בית ודירה הייתה צורה ייחודית, לזו כניסה קדמית ולזו כניסה אחורית, לבית זה צריך לטפס על גרם מדרגות, ואילו

אני פונה להכשיר את מטבח ביתי ובעז"ה עומד אני לנהל בית יהודי כשר ולחנך את ילדי בדרך התורה.

היה ר' יחזקאל אליעזר מספר סיפור זה, על אותו חלבן שקולו של הרבי הביא אותו ואת בני ביתו לחזור בתשובה שלמה, ומוסיף עליו בהתרגשות נופך של מוסר השכל: לא פעם אחת זכיתי והצלחתי לעמוד קרוב לרבינו האמרי אמת' בשעת התפילות, וכך גם בשעת התקיעות בראש השנה. זכיתי ושמעתי את קול הרבי בתפילות וגם באמירת המזמור 'לְמַנְצֵחַ לְבָנֵי קִרְח' לפני התקיעות, לא פעם אחת אלא שבע פעמים.

ואני מביט על עצמי ותוהה: כמה רחוק אני מאותו מחלק חלב פשוט שקולו של הרבי החזירו בתשובה שלמה... אם הוא כך, על אחת כמה וכמה, שעלי היה לחזור בתשובה... (ע"פ ספר תולדותיו 'שירת חיים' בעריכת נכדו הנושא את שמו, ר' יחזקאל אליעזר מילשטיין שיחי').

וכה הגיד הרה"ק האמרי אמת' זיע"א (ימים אחרונים של פסח, תרס"ה): בצדיקים ישנם ב' בחינות, צדיק גמור ובעל תשובה. צדיק גמור נקרא מי ששומר הברית בשלימות, והוא יכול לקרב את כל בני ישראל להשי"ת על ידי תשובה... אאז"ל אמר: כתיב 'אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה', שדוד המלך ע"ה בכל מקום שהלך, בין עומד בין ישן, לא הסיח דעתו מהשי"ת אפילו לרגע אחד, וכן צריך להיות בעל תשובה שיהיה עליו תמיד עול בשכבו ובקומו ובלכתו שלא ישכח, עד אמצא מקום לה', וזה שיש ב'יהודה' אותיות השם היינו שלא לשכוח אפילו רגע אחד מהשי"ת.

דוד המלך ע"ה היו בו ב' הבחינות, צדיק גמור ובעל תשובה, ברית המעור וברית הלשון, והוא אסף וקיבץ כל לבות בני ישראל וקרבת להשי"ת, כמו שכתוב 'ויתקבצו אליו כל איש מצוק וכל איש אשר לו נושא וכל איש מר נפש' וגו'. וכמו כן בכלל ישראל ישנם ב' הבחינות, צדיק גמור ובעל תשובה, יש שלא קלקלו ואם אחד קלקל יש לו עצה לתקן על ידי תורה ותפילה, על ידי הכנעה לשם שמים יכול כל אחד לתקן שתי הדרגות, תפלה לעני ותפלה למשה, היינו צדיק גמור ובעל תשובה.

אאז"ל אמר על הפסוק 'שמע ה' קול יהודה' וגו', שהכוח של דוד המלך ע"ה הוא, שאף מי שקלקל יכול לתקן בקולו, וכוח זה הכניס דוד המלך ע"ה בתהלים, שכאשר יהודי יאמר מזמור תהלים בכונת הלב יוכל למצוא שם מקומו. ועל זה אמר משה רבינו ע"ה שמע ה' קול יהודה.

החלונות הפתוחים נשמע הקול המרגש. מחלק החלב נעצר באחת ואמר: הנה, זה הקול שדיברתי עליו! הקול ששובה את לבי ומרעיד את נשמתו! הנה, מכאן הקול נשמע! התדע קולו של מי זה?! עז רצוני לדעת מי האיש בעל הקול המתחנן והכוסף הלזה?!

ור' יחזקאל אליעזר מתקרב יותר אל החלון, מנסה לזהות, ולפתע החל לרעוד בכל גופו: היה זה קולו של הרבי האמרי אמת אשר נשמע בבואו אל הקודש. היה זה הרבי שנשמע בדומיית הלילה כשהוא קורא את פסוקי תפילות דוד בן ישי. הרבי הוא זה שמדי בוקר היה אומר תהלים ברגש רב, וקולו הילך על כנפי רוח ונשמע למרחקים.

מחלק החלב שהופתע לראות את ר' יחזקאל אליעזר נרגש כל כך, אמר לו: רואה אני עליך שאתה אכן מכיר את האיש... ור' יחזקאל אליעזר משיבו: בוודאי שאני מכירו! הרי זה הרבי שלי, הרבי מגור... כאן הוא ביתו נאווה קודש, והוא זה שקורא את פרקי התהלים מדי בוקר. קולו הנשגב של הרבי הוא זה שמשך אותך בחבלי אהבה והשתוקקות אל אביך שבשמים.

האיש הרהר לרגע ואמר: מבקש אני לראות בעיני את הרבי הקדוש, בעל הקול הנפלא. התוכל לסייע בעדי?! ור' יחזקאל אליעזר משיב: אין אנחנו יכולים לבוא בכל עת אל הקודש, הרבי הישיש ברח מפולין בעיצומה של מלחמת העולם הנוראה, הרבי איבד חלק גדול ממשפחתו ומחסידי, והוא חלש מאוד. עם זאת, במשך חצי שעה ביום, בשעות הצהריים, בין שתים עשרה לשתים עשרה ומחצה, נפתחת דלתו של הרבי וכל אחד יכול להיכנס ולהזכיר עצמו אצל הרבי.

חשש מחלק החלב וביקש מחברו החסיד: שמא תואיל להיכנס יחד עמי אל הרבי 'אומר התהלים'... אך ר' יחזקאל אליעזר סירב ואמר: אין אני יכול להיכנס יחד איתך. אל הרבי נכנס כל אחד לבדו... תכנס ותזכיר את עצמך אצל הרבי.

התרצה מחלק החלב לדברי חברו, וכבר ביום המחרת התייצב בשעה היעודה בבנין ישיבת שפת אמת ונכנס אל הרבי. כשיצא, המתין לו ר' יחזקאל אליעזר והוא סיפר לו כשדמעות חונקות את גרונו את שהיה בחדר: הרבי הסתכל עלי, אך במקום להושיט לי את ידו, שאלני: "ווי פוהל צייט האסט דו נישט געלייגט תפילין" (=כמה זמן לא הנחת תפילין?). דברי הרבי נגעו לליבי ופרצתי בבכי עז.

ומחלק החלב המשיך ואמר בעוז: החלטתי איתנה! אני משנה את הליכותי! כבר עכשיו

ולנסוע לארץ ישראל. הבחור החסידי הנלהב מיהר לקיים את רצון רבו, וכבר בחודשים הסמוכים עומדות היו רגליו בשערי ירושלים.

לאחר ששלח מכתב אל הרבי, יחד עם בחורים מחבריו, בו כתבו כי אין להם ישיבה חסידית כלבם בירושלים, הורה הרבי להקים את ישיבת 'שפת אמת' - הישיבה החסידית הראשונה בארץ ישראל, והוא היה אחד מהתלמידים הראשונים בה. לאחר נישואיו החל לעבוד לפרנסתו כמחלק חלב בחברת 'תנובה', וברצות ה' דרכי איש מצא חן וחסד בעיני כל עובדי החברה.

הקשר של ר' יחזקאל אליעזר עם רבו הגדול האמרי אמת, שיום ההילולא שלו חל בחג השבועות, נמשך ביתר שאת וביתר עוז, כשבאותם ימים קשים, ימי רעב ומחסור, הצליח, באמצעות קשריו וידידיו בחברת 'תנובה', לדאוג לאספקת דברי מזון ומוצרים בסיסיים הכרחיים לבית הרבי.

מיודעינו, מחלק החלב של שכונת 'אחוה', שכמעט בכל יום ויום היה פוגש את ר' יחזקאל אליעזר במתחם 'תנובה' שברחוב שטראוס, כשהם ממתינים שניהם לקבלת כדי החלב הגדולים, חשב כי אולי איש חסיד זה, נלבב וטוב לב, יוכל לסייע לו בפתרון התעלומה שמציקה לו זה זמן רב.

כבר בהזדמנות הראשונה פנה המחלק לר' יחזקאל אליעזר וביקש את עזרתו: מדי בוקר שומע אני קול מסתורי ומרגש, והקול הזה מהפך את נפשי. ככל שניסיתי להתחקות אחרי מקור הקול, העליתי חרס ביד. זהו קול רוחני: קול של תורה או של תפילה, והוא אינו נותן לי מנוחה. שמא תוכל לסייע בעדי, להצביע לי על מקור הקול ולזהות מי האיש?!

משך ר' יחזקאל אליעזר בכתפיו ואמר: אין לי שמץ של מושג במי מדובר, אך אין אני בן חורין להתחמק מבקשתך. הבה נקבע כי כבר מחר אצטרף אליך באותה שעה בה נשמע הקול, ויחד עמך אנסה לזהות במי מדובר. נלך יחד ונחפש אחרי האיש.

מחלק החלב שמח על נדיבות לבו של ר' יחזקאל אליעזר ומיד קבע עמו להיפגש סמוך לבית פלוני בשעה זו וזו. שקט מוחלט היה ברחובות, כשהשניים החלו להלך בין הבתים, ולפתע, נשמע הקול שעליו סיפר האיש. היו השניים מנסים ללכת בעקבות הקול עד שהגיעו סמוך לשכונת 'מחנה יהודה', שם התנוסס בניין דו קומתי, שבו התקיימה 'ישיבת שפת אמת'.

כשעמדו השניים סמוך לבניין היה להם ברור כי הקול יוצא מבניין זה. מאחד

מולין יקדין ויהושים נלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִילְתָּא

חֻזְרָא

חֻזְרָא דְאִוְרֵי תָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

תכלית בריאת העולם - גילוי האלוקות שבמתן תורה

מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. ואמר **החידושי הרי"ם** שהעולם נברא בעשרה מאמרות, ובמתן תורה נעשה מעשרה מאמרות עשרת הדברות, שבכוח עשרת המכות נתבררו עשרה מאמרות עד שנעשו בחינת עשרת הדברות. וביאור דבריו, כי העולם נברא בלשון אמירה נעימה, ובעת מתן תורה כתיב עשרת הדברות, שהוא לשון חוזק כעין שאמרו (סנהדרין ט) 'דבר אחד לדור', וזאת הואיל ובעת הבריאה היה צמצום והסתר שלא תהיה ניכרת הנהגת הבורא בבריאה, נזכר לשון אמירה שאינו בגילוי כמו דיבור. ועוד אמרו צדיקים שאמירה מלשון 'אימרא' - לבוש, המסתיר פנימיות הנהגת הבורא בעולם.

אך במתן תורה בא אל הגילוי מה שהיה נסתר בעת הבריאה, ולכן כתיב בלשון דיבור וחוזק כי אז ראו עין בעין כי ה' הוא הבורא ומנהיג לכל הברואים וכפי שאמר להם משה (דברים ד לה) 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו, וכתב רש"י: כשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים, וראו שהוא יחידי, לכך נאמר 'אתה הראת לדעת'.

בגלות מצרים נתברר שבתוך הדין וההסתר נמצאת מלכותו יתברך

כי לאחר שהיו ישראל בגלות מצרים, זכו שעל ידי עשר המכות שהם גילוי מלכותו בעולם, וכפי שביאר **בשפת אמת** (ר"ה תרס"ג ד"ה כתיב אשרי), כי כל עניין הדין הוא כדי שידעו דאית דין ואית דין ויש מנהיג לעולם, וכדכתיב (קהלת ג ט) 'האלקים עשה שייראו מלפניו', ולכן מילוי אותיות 'דין' גימטריא 'מלכות', דהיינו דלית יו"ד נו"ן, מילואם הוא ל"ת ו"ד ו"ן עולים בגימטריא 'מלכות', לרמוז כי בתוך הדין נמצאת מלכותו והנהגתו של הבורא. ואחר שעשה ה' דין ברשעים בעשרת המכות נעשה הבירור בעולם, ועל ידי זה, נעשה שמעשרה מאמרות שנסתר בהם הנהגתו, נעשו עשרת הדברות שנתגלה הנהגת הבורא בעת מתן תורה.

והביאור בזה, דהנה תכלית בריאת העולם נתקיימה במתן תורה, כמו שאמרו חז"ל (שבת פח): אמר ריש לקיש, מאי דכתיב (בראשית א לא) 'ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי', ה"א יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, ואמר להם, אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין, ואם לאו, אני

כתוב במתן תורה (שמות כ א-ב) 'וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר, אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים'. הנה עשרת הדברות פותחות בלשון 'וידבר' שהיא לשון חוזק, וכך גם נקראים 'דברות' מלשון זה.

מִילְתָּא דְפְלִיאָה

ברכת השבת הסמוכה לחג השבועות

בקרב קדושים ובלשון חסידים התקדשה והתייקרה שבת זו ביתר עוז ותעצמות, והיו מטעימים זאת בלשון האידיש 'שבת נאך שבועות'. שיש לתיבת 'נאך' שתי אפשרויות להגיגו, האחת 'נאך' בקמ"ץ רפויה שפירושה 'אחרי', והאפשרות השניה 'נאך' בקמ"ץ דגושה שפירושה 'עוד', ורמז יש בכך, כי שבת 'אחרי' שבועות מלבד גדולתה העצמית, יש בה עדיין מכה חג השבועות, נמצא כי היא 'עוד' שבועות, שעדיין יש בה את כוחות היום הגדול של מתן תורה.

קוראים בה פרשת נשא כי בפרשה נאמרו עניני ברכה ולרמוז 'תחל שנה וברכותיה'

ברוב השנים נקראת פרשתנו נשא בשבת שאחר שבועות, ונאמרו בזה כמה וכמה טעמים לשבח. **הרב מקוז'גלוב ע"ה** כותב (ארץ צבי נשא), נראה לומר כי שבועות הוא כמו ראש השנה כמו שאמרו בגמרא (מגילה לא): עצרת נמי ראש השנה היא, דתנן (ר"ה טז). 'ובעצרת על פירות האילן'. ולכן אמרו שם שקודם שבועות קוראים פרשת התוכחה כדי שיתכלה שנה וקללותיה. אם כן בדרך דרש ניתן לומר כי השבת שאחר חג השבועות מסמלת את תחילתה של שנה חדשה ולכן קוראים פרשת נשא שנאמר בה ברכת כהנים כדי שיתחל שנה וברכותיה.

ברכת העשירות ושמירה שתהיה העשירות לטובה

כדי לעמוד מהי הברכה שזוכים לה ישראל בשבת זו יש לעיין מה אמרו חכמים ודרשו בברכת כהנים. דהנה אמרו חז"ל (במדב"ר יא ה) 'ברכך ה' בממון וישמרך' מן המזיקין, והקשה רבי **יחזקאל משינאווא ע"ה** (ד"ה יברכך) הרי את השמירה מן המזיקין נצרכים טרם בוא הממון שיצליח בעסקיו ולא יעמדו לו מזיקים בדרכו, מדוע נכתב בהיפך הסדר המסתבר. ותירץ, כי שנינו בדברי קדשו של שלמה המלך ע"ה (קהלת ה יב) 'עושר שמור לבעליו לרעתו, כלומר, יתכן שכל העושר הבא לו לאדם הוא כדי שינטל הימנו, או כדי לנסותו. לכן נצרכת השמירה שלא יהיה לו העושר להזיקו גם לאחר שיברכך ה' בממון, כדי שיוכל להשתמש בעושר לטובה ולברכה.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

בני ישראל בקשו להשאר בחיים ולא למות מתוך דביקות

נשמתם, הלא התכלית היא עבודה תמידית מתוך חיי עולם הזה עולם העשייה ולא באופן של מסירת הנפש למוות פעם אחת בלבד. תשובה לדבר, אם כי זו תכלית עבודתנו מתוככי עולם העשייה, אך בשביל שנוכל להגיע לידי כך שנקדש ה' במעשינו בעולם העשייה, נאמרו שתי הדברות הראשונות מפי הקב"ה דווקא, ורק מכוחם קיבל כל יהודי את הכח לקיים את כל התורה והמצוות באמצעות העשייה בעולם הזה. כי כאשר אמר הקב"ה 'אנכי ה' אלקיך' נקבע בכל יהודי אלוקותו יתברך עד שיוכל במעשיו להמליך את הקב"ה בכך שעושה רצונו. כלומר, כשאתה שומר שבת - אתה מאמין בה' שציווה ולכן עושה את רצונו, כשאתה מניח תפילין - אתה מאמין בה', וכן על זה הדרך. וכאשר אמר 'לא יהיה לך אלהים אחרים' קיבל כל יהודי כח שלא לעשות שום מעשה דיבור ומחשבה שהם נגד רצונו יתברך, כי ברגע שאדם ח"ו עובר עבירה הוא מכניס אלהים אחרים במחשבה שלו, שהלא בעת שעושה נגד רצון ה' מסתיר את אורו יתברך כביכול אינו נמצא כאן חלילה, ונותן כוחו לאלהים אחרים. וזה שאמרו רבותינו ז"ל בזוהר הקדוש (פ"ד יתרו צ"א) כי בדיבור 'אנכי' נכללים כל רמ"ח מצוות עשה שבתורה, ובדיבור 'לא יהיה' נכללים כל שס"ה מצוות לא תעשה, וכתב האור החיים הקדוש (שמות כ) שמזה הטעם שמענו שתי מצוות אלו מפי הקב"ה בעצמו 'אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום', כיון שהם שורש ועיקר כל מצוות התורה, ועל ידי ששמענו אותם מפי הקב"ה לא תמוט התורה מפי זרענו לעולם. וכפי שפירש הרמב"ן (שם) ששורש מצוות עשה ממידת האהבה, כי העושה מצות אדוניו הוא אהוב לו ואדוניו מרחם עליו, ושורש מצוות לא תעשה ממידת הגבורה כי מרוב יראתו מאדוניו הוא נשמר מעשות הרע בעיניו.

רק לאחר ששמעו מפי הקב"ה שתי דברות הראשונות שנכללים בהם כל תרי"ג המצוות ונקבעה בהם הקדושה האלוקית, ביקשו ואמרו למשה רבינו ע"ה 'דבר אתה עמנו', יען כי חפצים אנחנו לחיות בתוככי העולם הזה ולהתהלך בכל רגע עם קול ה' חוצב להבות אש האומר לנו בכל רגע 'אנכי ה' אלקיך' ולא יהיה לך אלהים אחרים, ולהעלות את כל העשייה ועולם העשייה לשמים.

יותר קשה לחיות על קידוש השם מאשר למות על קדושת שמו יתברך, כי בשונה ממסירת נפש למוות שהיא בפעם אחת, החיים למען שמו ומסירת הרצונות למען שמו באהבה, הם עבודה תמידית בכל הזמנים והמצבים הן היותר טובים והן כשבא לו הדבר בקושי, וכשמעבד ליבו חיי ורצונותיו למען שמו יתברך עובד בהם את ה' ביתר שאת ועוז ועולה עבודתו לריח ניחוח אשה לה' באופן נעלה ביותר.

עבודת ה' בעולם הזה יקרה יותר מחיי דביקות בעולם הבא

והוא הדבר שאמר התנא 'פה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא', כי בעולם הזה זה עיקר הנחת רוח לבורא העולם, כי כאן הוא עולם העשייה, וכאן נדרש מאיתנו לקיים המצוות במעשה, והלא לכך ברא אותנו הקדוש ברוך הוא בעולם הזה, כדי לעשות לו נחת רוח בכך שעובדים אותו מתוך הטבע המסתיר אורו יתברך שמציאות זו שייכת רק בעולם הזה.

וכלשון השפת אמת (שבועות תרל"ט ד"ה בפסוק): וכיוונו בני ישראל למאמר המשנה 'פה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי עולם הבא', אף כי בודאי עולם הבא למעלה הרבה, מכל מקום יש יותר תפארת להבורא יתברך מהנהגת התורה בעולם הזה כמו שכתוב (ישעיה מט ג) 'ישראל אשר בך אתפאר'. עיין שם כל המאמר המבאר בטוב טעם ענין בקשת בני ישראל 'דבר אתה עמנו' שיעבדו את הבורא יתברך במצוות מעשיות בעולם העשייה, והוטבו דבריהם בעיני המקום ברוך הוא.

וכך פירש הרה"ק רבי נפתלי צבי מרופשיץ ע"ה בזרע קודש (לשבועות ד"ה דבר) בדברי המשנה באבות (פ"ד משנה ז') 'פה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה יותר מכל חיי העולם הבא', אלא להוסיף ולעבוד את ה' יתברך בעולם הזה, שכן 'פה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא', ולכן היה חשוב בעיניהם חיי העולם הזה בעבודת הבורא, יותר מדביקות נפשם בה' אם על ידי זה כבר לא יוכלו להוסיף ולעבודו.

על פי זה יקשה לנו מדוע שתי הדברות הראשונות כן נאמרו באופן של 'פרחה

וְכָל הָעַם רְאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְפִידִם וְאֶת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הַהָר עֹשֵׂן וַיֵּרָא הָעַם וַיִּנְעֻדוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרָחֹק (יתרו, כ, יד).

לאחר שנאמר (שמות כ טו) 'וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר ואת ההר עשן וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק', נאמר (שם פסוק טז) 'ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות'. ואמרו למשה רבינו ע"ה (דברים ה כב-כה), 'ועתה למה נמות כי תאכלנו האש הגדולה הזאת, אם יוספים אנחנו לשמוע את קול ה' אלהינו עוד ומתנו, כי מי כל בשר אשר שמע קול אלהים חיים מדבר מתוך האש כמונו ויחי, קרב אתה ושמע את כל אשר יאמר ה' אלהינו ואת תדבר אלינו את כל אשר ידבר ה' אלהינו אליך ושמענו ועשינו'. וקיבל הקדוש ברוך הוא את דבריהם ואמר (שם פסוק כה) 'שמעתי את קול דברי העם הזה אשר דברו אליך היטיבו כל אשר דברו'.

מדוע חששו למות הרי דרגה נכספת היא למות על מתוך דביקות

מיד עם הדברים נשאלת השאלה והתמיהה עצומה לכאורה, כלום ישנו מצב יותר נעלה מלמות על קדושת השם הן על כך נתאוו כל הצדיקים בבחינת 'נפשי יצאה בדברו', וכנזכר בשני בני אהרן נדב ואביהוא (ויקרא טז א) 'בקרבתם לפני ה' וימותו', וכמו שכתב האור החיים הקדוש: שנתקברו לפני אור העליון בחיבת הקדוש ובזה מתו, והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים וכו'. והוא אומרו 'בקרבתם לפני ה', רמז הכתוב הפלאת חיבת הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות נפשותם מהם, עד כאן לשונו.

אם כן מה הם דברי בני ישראל שאמרו 'דבר אתה עמנו ונשמעה', וכי חששו שתצא נפשם, הלא כל נפש תכסוף לכך, ובודאי בני ישראל בשעה שעמדו בהר סיני שפסקה זוהמת חטא נחש הקדמוני מהם (שבת קמ"ו), והגיעו לדרגת מלאכי השרת ככתוב (תהלים פ"ו) 'אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם'.

אלא הסיבה שביקשו להמשיך לחיות בעולם הזה, כי השכילו ישראל והבינו כי גדולה היא עבודתם מארץ ציה ושממה רוחנית כבעולם הזה מאשר למות על קדושת השם, וכמו שאמרו צדיקים, כי

בזילין יקירין

פרקי הדרכה ועבודה ה'

על סדר פרקי אבות

גם בעלי כישרונות חלשים יכולים לזכות לכתרה של תורה

ליבו חיבר את הספר ברוך שאמר על שם זה. וידוע כך על המהר"ם שיק ע"ה שלא הצליח לתפוס כלום בלימודו, ולאחר ששקד רבות נפתחו לו שכלו ומוחו עד שזכה שהעיד עליו רבו החתם סופר ע"ה שהינו ארון מלא ספרים ואינו אוכל לחדש שום דבר נגדו כי הכל הוא יודע.

לימים אמר לתלמידיו, כשם שבגמרא (יומא לה:) אמרו, הלל מחייב את העניים, רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים, יוסף מחייב את הרשעים. כלומר, אם יבוא אדם ויאמר שטרוד הוא בעסקיו יבוא רבי אלעזר בן חרסום ויזכיר לו שלמרות היותו עשיר גדול ועסוק ביותר עם כל זה עסק בתורה. וכן על זה הדרך הלל מחייב את העניים וכו', כך גם אני מחייב את קשי התפיסה, כי אם אני זכיתי ללמוד אף שהיה מוחי סתום ודל כשרון, יכול כל אחד שיפתחו בפניו שערי חכמה ובינה. - כך סיפר המהרי"ץ דושינסקי (עוד יוסף חי פרק גדולת משה אות ב).

ועוד מובא שם שהוסיף ותיאר בפניהם, כי הוא לא היה יכול לתפוס הענין כשלמד א' או ב' פעמים והיה צריך לחזור הרבה פעמים, ובראשונה היה צריך לחזור אף ארבעים פעמים, ובכל פעם ופעם בכה לפני בורא עולם ואמר, הלא בתורה לא מצינו שמי שהוא קשה הבנה אין צריך ללמוד, לכן אבקש ממך אב הרחמן, תן לי בינה והשכל בתורתך הקדושה, ואחר כל בדיקה ובדיקה הרגיש בעצמו כי התחיל להבין את דברי הלימוד, וזה היה מידי יום ביומו זמן ארוך וכו'. ואם כן אני יכול לחייב את אותם שיאמרו שאינם יכולים ללמוד כי ראשם בל עמם, לזה אבקשכם - לא תאמרו כן, רק תתפללו למי שהחכמה שלו שהוא יתן לכם בכל יום ויום דעה בינה והשכל כדי להבין את השיעור של היום הזה, ואחר כך תתחילו לחזור וללמוד עד שיהיה השיעור רגיל על פיהם ואם תעשו כן ה' הגדול יעזור לכם ותוכלו לקיים את מצוות ה' ובתורתו תהגו יומם ולילה.

שלח ידו, ודברים שהיו סתומים בעולם עמד רבי עקיבא ופירשם, שנאמר (שם פסוק יא) 'מבכי נהרות חיבש ותעלומה יוציא אור'. מלמד שראתה עינו של רבי עקיבא במרכבה כדרך שראתה עינו של יחזקאל הנביא, לכך נאמר 'ההופכי הצור אגם מים'.

ועל הרמב"ם ע"ה מסופר כי לא הצליח ללמוד והיה קשה הבנה מאד, עד שהתייאש ממנו אביו וגירשו מביתו, בצר לו הלך לבית הכנסת ונרדם, כשקם הרגיש כי נעשה לאיש אחר ונפתחו לו מעיינות חכמה, והלך ללמוד אצל הר"י בן מיגאש ע"ה, עד שהגיע לחבר חיבורים אשר עליהם נשען כל בית ישראל ובראשם ספרי הי"ד החזקה עד שזכה למדריגה רמה כל כך שקיבל 'ישר כח' ממשה רבינו. שכן כשסיים את חיבור הי"ד החזקה בא אליו אביו בחלומו ואיתו משה רבינו ע"ה שבא לראות את מה שעשה, לאחר שהראה לו אמר לו משה רבינו - ישר כוחך.

[ראה סדר הדורות אלף החמישי (ד' אלפים תתקכ"ז): מצאתי כתוב בקונטרס ישן נושן: אמר רבינו דוד הנגיד כי משנה תורה שחיבר זקנו הרמב"ם מתחיל בשם המפורש 'יסוד היסודות ועמוד החכמה, ומסיים 'כי מלאה הארץ דעה'. ועוד אמר מפי רבינו אביו כי עשר שנים היה יושב רבינו משה בחדרו ולא יצא מהדלת עד שסיימו. ובליילה שהשלימו בא לו בחלום רבינו מיימון אביו עם אדם אחר עמו, ואמר לו רבינו מיימון אביו, הנה לך זה משה רבינו, ונבהל. ואמר לו באתי לראות מה שעשית, וכשראה אמר 'ישר כוחך ב"ג' (ואומרים שראשי התיבות ב"ג הם בן גילי, כאומר שהוא כמותו בהלכה)].

מהר"ם שיק מורה דרך גם לחלשי כשרונות

עוד מסופר על אחד הקדמונים שלא ידע כלום מלבד ברוך שאמר, וכשנפתח

מִשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמִסֵּרָה לַיהוֹשֻׁעַ וכו'. (אבות פ"ו, משנה ב).

יש ללמוד מכאן, כי מסירת התורה ראויה היא לכל אחד ואין הדבר תלוי כלל בכשרונותיו של האדם, רק כתר תורה מונח וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול. ראה לכך היא מיהושע בן נון שאמרו עליו (ילקוט שמעוני משלי רמז תתקנט) 'וכסיל אדם יבלענו' (משלי כא כ) זה יהושע שלא היה בן תורה והיו ישראל קורין אותו כסיל, ובשביל שהיה משרת משה זכה לירושתו. ועוד אמרו חז"ל (מדרש חדש) שליבו של יהושע לא היה פתוח בתחילה, והיו ישראל מבזים אותו, ומפני ששימש את משה רבינו פתח הקב"ה ליבו. עד שהגיע לדרגה שלא היה נבון וחכם ממנו, ונעשה ממלא מקומו של משה רבינו עד שפני יהושע כפני לבנה שקיבל כל תורתו של רבם של כל ישראל כשם שהלבנה מקבלת כל אורה מהשמש. והם דברי התנא משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע שנדע להשכיל כיהושע, שאפילו שהיה חלש כשרונות עד שהיו קוראים אותו כסיל, זכה להיות מוסר התורה מידיו של משה רבינו ע"ה.

כמה וכמה מגדולי עולם שהיו קשי הבנה והפכו לגדולים בישראל

כגון זה מצינו בגדולי עולם שלא היו בעלי כשרונות והיו ליבם ומוחם סתומים מלהבין דברי תורה, ולבסוף נעשו גדולי ישראל. כמו שמסופר על רבי עקיבא וכן עזאי, שהיה מוחם סתום כסלע ועל ידי שציערו עצמם על דברי תורה פתח להם הקדוש ברוך הוא פתח לתורה, עד שהגיעו לדרגה עצומה עוד יותר מתנאים אחרים.

[כך אמרו במדרש הלל (מובא באוצר המדרשים): 'ההופכי הצור אגם מים' (תהלים קיד ח), מלמד שהיו ר' עקיבא וכן עזאי טרשים כצור הזה, ועל ידי שציערו עצמן על תלמוד תורה פתח להם הקדוש ברוך הוא פתח לתורה, ודברים שאין יכול לעמוד בהם בית שמאי ובית הלל לאיסור והיתר עמד בן עזאי ופירשם, שנאמר (איוב כח ט) 'בחלמיש

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או להעתיק ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישראל

אוצר פניני החסידות

תורה

מועדים

שבת

שמיטה

צדקה

ז' אדר

הכנסת ספר תורה

נישואין

בר מצוה

ברית מילה

ירח האייתנים

הגדה של פסח

יראת שמים

אמונה ובטחון
לשה"ק/אידיש

שבת קודש

אבות

ספיר ויהלום תורה ומועדים

אהבת תורה

שערי תפילה

תורה

לקושי הלכות

סט ספרי חסידות המנוקד

מילתא חדתא

ספיר ויהלום

ספרי חסידות
מנוקד

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי'
להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
· לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

להצטרפות חייג עכשיו: 1800-22-55-66 והגליון בדרך אליך

You can now subscribe and get journal delivered to your door.
Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com